

V tej številki priloga
»Nič nas ne sme presenetiti«

Glasilno Zveze sindikatov Slovenije, glavni urednik: Vojko Černelč, odgovorni urednik: Bojan Samarini

DELAVSKA ENOTNOST Št. 25 — leto XXXVIII

S predsedstva celjskih sindikatov:

Pred razpletom zapleta

Vnovič stališča in ocene predsedstva OK SZDL Celje

Preberite na osmi strani

Preprečujmo invalidnost

Prejšnjo soboto so slavili slovenski invalidi, ko so imeli v Ljubljani pristrčno slovesnost ob deseti obletnici svoje Zveze društev invalidov Slovenije. Slavnostni govornik je bil predsednik republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije Vinko Hafner, ki je spregovoril o odnosu naše družbe do invalidnosti in njenih pojavnih oblik. Med drugim je dejal:

»Naprednost katerekoli družbene ureditve se kaže v njeni sposobnosti za razvoj proizvodnih sil in v družbenoekonomskem položaju delovnega človeka, ustvarjalca materialne in duhovne osnove celotne družbe. Kaže se v ustvarjanju pogojev, da gospodari s pogoji in rezultati svojega dela, to pa je hkrati podlaga osebnih svobode in humanih odnosov med ljudmi.«

Seveda ob tem ni odveč pripomniti, da prav invalidi znajo z

izredno občutljivostjo oceniti, kakšna je dejanska stopnja humanosti odnosov v družbi. Prav ob tem je Vinko Hafner dejal, kako pri nas invalidi nikakor niso potisnjeni ob rob družbenih dogajanj, saj imamo prav gotovo najbolj napredno invalidsko zakonodajo na svetu, ki ni napredna samo zaradi zagotavljanja materialnega položaja invalidov, temveč tudi njihovega enakopravnega družbenega položaja.

Člani Zveze društev invalidov Slovenije so na svoji jubilejni slovesnosti toplo pozdravili vse svoje tovarišice in tovariše, ki so se še posebej odlikovali pri dejavnosti v društvih invalidov. Tako jih je 36 dobile zlate znake, 56 srebrne in 60 pismena priznanja.

Prav tako je dobilo 13 organizacij plakete in 20 društev invalidov pismena priznanja.

Več na 9. strani

Foto: Andrej Agnič

Zadnjo nedeljo so iz Ljubljane vse poti vodile v Tacnu. Na desetisoče se jih je tam zbralo v Rozmanovem gaju, kjer je med mogočnimi krošnjami dreves, ki so še štirideset let nazaj štitele na skrivaj izrečene besede tovariša Tita na vsedravnem posvetovanju vodilnega aktiva KPJ, tokrat glasno odmevala borbena in revolucionarna pesem. V spomin 60-letnice ustanovitve KPJ, SKOJ in revolucionarnih sindikatov!

Kljub dežju — res »suhi« so bili samo nogometaši krajevne skupnosti Vižmarje-Brod, pa še ti so bili na koncu tekme z »debelimi« mokri do kože — se je na tratah, objetih z Grmado, Rašico in Šmarno goro, kjer so noč poprej kresovi razžarili okolico, že v zgodnjih jutranjih urah

zbralo veliko ljudi, njihovo število pa je naraslo na več deset tisoč, ko je spregovoril slavnostni govornik Marjan Orožen, sekretar mestne konference ZKS Ljubljana, in orisal zgodovinski pomen vsedravnega posvetovanja KPJ v Tacnu. Še enkrat se spomnimo: tovariš Tito je tedaj v hiši Mihe Novaka ocenil stanje v partiji in postavil temelje za čvrsto in enotno KPJ...

Vsakdo, ki je prisluhnil kulturnemu programu (govorica pesmi, veznega besedila, poezije, odlomkov iz Komunističnega manifesta, Cankarjevega Hlapca Jerneja...), je lahko v Tacnu zaslutil in zaznal veličastno simboliko preteklih dogodkov, trdno zlitih v sedanost. Res, vremenu navkljub je bilo zadnjo nedeljo v Tacnu zelo lepo...

Zasedalo je predsedstvo republiškega sveta ZSS

Zbistritev pogledov

Na 10. seji predsedstva republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije so najprej obravnavali potek javne razprave o osnutku zakona o usmerjenem izobraževanju, ki so jo v združenem delu organizirali sindikati. Največ pa je bilo razprave o tistih, v javni razpravi najbolj pogosto obravnavanih vprašanjih, kjer še obstajajo dileme in jih je treba razrešiti še pred sprejetjem in uveljavitvijo zakona. Predsed-

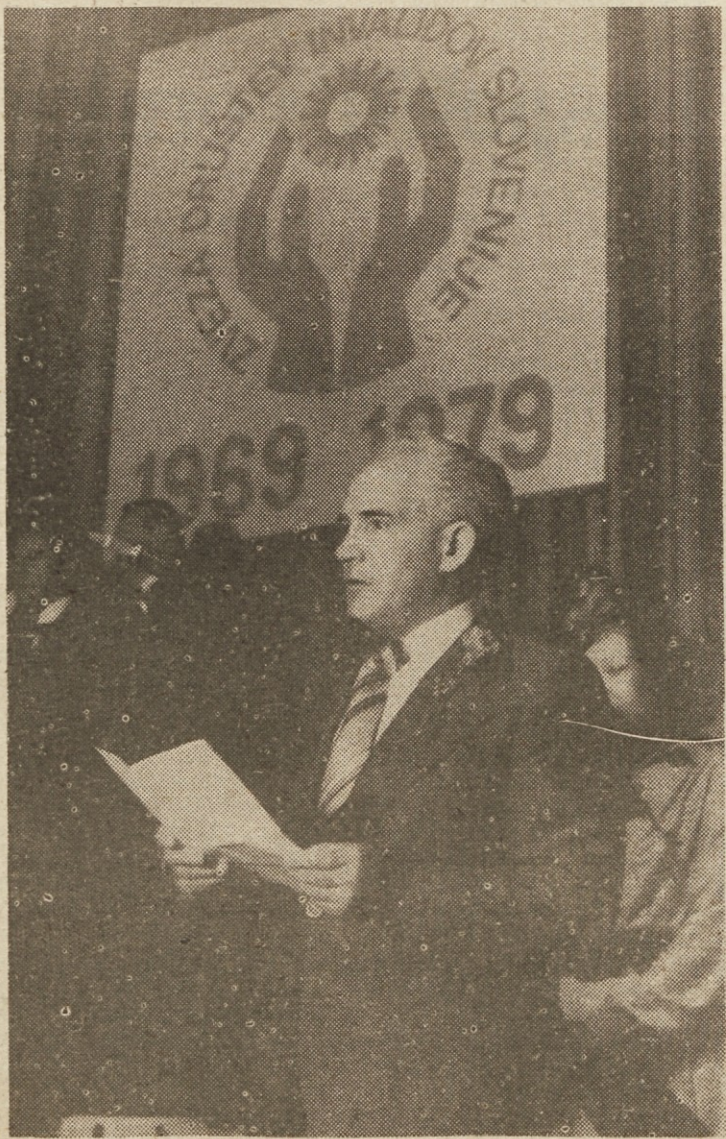
stvo je obravnavalo in tudi dopolnjevalo osnutek stališč Zveze sindikatov Slovenije glede vloge in nalog pri uresničevanju usmerjenega izobraževanja; ki jih bo obravnaval in sprejel republiški svet 29. junija, kar velja tudi za osnutek akcijskega načrta za uresničevanje nalog na tem področju.

V nadaljevanju se je predsedstvo obravnavalo še več zadev, najpomembnejša med

njimi pa je bila razprava o nadaljnji demokratizaciji in kolektivnem vodenju v organizaciji in organih Zveze sindikatov Slovenije. Dogovorili so se za javno razpravo o tem v vseh organizacijah in organih zveze sindikatov in sindikatov Slovenije. V razpravi, ki bo trajala do septembra, naj bi kritično in analitično ocenili, kaj smo že storili na tem področju in kaj še moramo oziroma katere so tiste oblike in načini

dela, ki bodo prispevali k večji demokratizaciji, k še bolj odgovornemu in seveda tudi učinkovitemu delovanju organizacij, ki jih povezuje Zveza sindikatov Slovenije.

Več o seji predsedstva RS ZSS na 2. in na 4. strani.

Javna razprava o osnutku zakona o sistemu planiranja in družbenem planu SRS

Vroč pripombe na »vroč« zakon

Damjan Križnik — Boris Rugelj

V teku je javna razprava o osnutku republiškega zakona o sistemu planiranja in o družbenem planu SRS, ki naj bi sestavljalcem osnutka dala odgovor na vprašanje, ali je osnutek republiškega zakona, pripravljen na podlagi pred tremi leti sprejetega zveznega zakona, primeren za splošno rabo ali ne. Lotili smo se zbiranja podatkov o dosedanjem poteku javne razprave, ki jo vodijo sindikati, marsikje tudi skupno z gospodarsko zbornico, da bi že vnaprej, še pred iztekom javne razprave, ugotovili, kakšna je »temperatura« med subjekti in nosilci planiranja. Za zdaj bi lahko dejali, da je visoka, zavoljo dveh razlogov: zato, ker se je v dosedanjih razpravah jasno pokazalo, da se že marsikje zaveđajo pomena dobrega in temeljitega planiranja. Pa tudi zavoljo tega, ker so povsod v javnih razpravah ugotavljali številne pomanjkljivosti v sicer dobro zastavljenem osnutku, katerega sistemske rešitve doslej vsi sprejemajo.

V javni razpravi o osnutku zakona o sistemu družbenega planiranja in družbenega plana SR Slovenije v republiških odborih posebnih sindikatov v naši državi, ob enem ko razpravljajo o osnutku zakona, spregovorijo tudi o planiranju v njihovih dejavnostih. Tako so na skupnem sestanku RO sindikata delavcev v stanovanjskem in komunalnem gospodarstvu in delegatov splošnega združenja temeljnih organizacij komunalnega in stanovanjskega gospodarstva pri gospodarski zbornici razpravljali tudi o dosedanjem načrtovanju stanovanjske gradnje in gradnje komunalnih objektov pri nas in o njegovem izvajanju ter predvsem o težavah, ki se pojavljajo pri uresničevanju programov. O tem sestanku smo podrobneje že poročali. V republiškem odboru sindikata delavcev papirne, grafične, založniške in časopisno-informativne dejavnosti so se v razpravi pravzaprav bolj pomudili pri analizi razmer v njihovih dejavnostih in akcijah, ki bi jih sindikati morali spodbuditi, da bi se izboljšalo planiranje, s tem pa tudi izboljšali racionalnost in učinkovitost gospodarjenja. O osnutku zakona so v glavnem izoblikovali načelne pripombe, zelo tehtne sicer, ki pa v bistvu v ničemer niso drugačne kot načelne pripombe v drugih podobnih razpravah. In tudi v javni razpravi o osnutku zakona v prometni dejavnosti — RO sindikata prometa in zvez je organiziral kar devet krajevno ločenih posvetov — v načelnih pripombah na zakon in pripombah na posamezne člene vendarle jasno odseva razmišljanje o dejanskem stanju gospodarjenja in planiranja v prometu in zvezah.

Dobesedno preplavile pa so nas (in tudi sestavljalce osnutka zakona bodo) pripombe na posamezne člene zakona, ki so jih izoblikovali delegati na sindikalnih regijskih posvetih o osnutku zakona in na nedavni skupni seji svetov za planiranje in ekonomsko politiko in sveta za oblikovanje dohodka in delitev osebnih dohodkov pri RS ZSS. Ob naštevavanju vseh teh mnogih pripomb na zakon pa velja poudariti, da na nobeni razpravi osnutka zakona niso zavrnili, pač pa so sistemske rešitve, nakazane v osnutku, povsod sprejeli kot dobro podlago razvoja in izpopolnitve planiranja.

Številne pripombe tudi dokazujejo, da so se v sindikatih na

javno razpravo o osnutku zakona o sistemu planiranja in družbenega plana SRS dobro pripravili in da je vsaj v bolj osveščenih krogih že prevladalo spoznanje, kako pomembno je, da planiranju na vseh ravneh postavimo dobre temelje. Če bomo namreč znali in uspeli zgraditi dobre temelje planiranja, kot je dejal eden izmed udeležencev razprav, — njegove smernice in vse elemente planiranja, jih postaviti v pravilno medsebojno odvisnost in zaporedje, ne bo težav tudi z nadaljnjo graditvijo sistema. Pa tudi učinki tako urejenega sestavljanja planov bodo vsekakor mnogo bolj pozitivni kot zdaj, ko se s temi vprašanji pravzaprav le malo ubadamo.

Vseh pripomb na osnutek zakona seveda ne moremo navesti, saj jih je veliko preveč za prostor, kot je za to tematiko odmerjen v časniku. Zavoljo tega se bomo pri tem zelo omejili in sprejeli tveganje, da katero od pomembnih, bistvenih pripomb, bodisi splošnih ali konkretnih, tokrat izpustimo.

Prva »zamera« sestavljalcem osnutka velja zavoljo nesistematičnosti osnutka zakona. Zdaj nam že posamezna določila celo strokovnjaki različno razlagajo. Deloma je to posledica necelovitega prenašanja posameznih členov zveznega zakona, deloma zmede pri uporabi strokovnih izrazov, deloma ponavljanja vsebine posameznih členov v osnutku. Nerazumljivost osnutka pa povzročajo tudi nejasnosti glede vsebine in postopka sprejemanja planskih dokumentov.

Zlasti natanko bo zakon moral opredeliti vsebino smernic za temelje plana, elementov za sklepanje samoupravnih sporazumov in dogovorov o temeljnih planov in temelje plana temeljne organizacije in krajevne skupnosti. V posameznih členih bo potrebno ločeno opredeliti vsebino planskih dokumentov in ločeno postopek za sprejemanje in usklajevanje planskih dokumentov. Prav tako bo treba jasneje opredeliti vsebino in usklajevanje planskih dokumentov, ko gre za sprejemanje le-teh na ravni več občin, pri čemer bi veljalo zlasti planiranje za dejavnosti skupnega družbenega pomena opredeliti bolj obvezujoče. V zakonu bo moral biti veliko bolj jasno opredeljen odnos med subjekti in nosilci planiranja. Nosilci planiranja — delavci v združenem delu — so za zdaj namreč v primerjavi s subjekti planiranja — družbenopolitičnimi skupnostmi, temeljnimi organizacijami in drugimi — nekolikant potisnjeni na stranski tir, saj so »omenjeni« v glavnem le v splošnih določbah.

Vsekakor pa bo potrebno v zakonu jasneje in konkretno opredeliti dohodke kot osnovo in vsebino planiranja. Ta pripomba je bila izrečena v vseh razpravah, s katerih smo uspeli zbrati podatke. Razpravljalci so menili, da so potrebne takšne opredelitve, ki bi, kar zadeva vsebino planiranja dohodka, dale poseben poudarek temeljni organizaciji združenega dela — glavnemu tvorcu dohodka. Vsekakor pa je potrebno v planiranje dohodka vnesti tudi medsebojne odnose ne le v združenem delu, ampak tudi »navzven«, pri čemer bo potrebno posebej poudariti družbeno naravo dohodka.

Ob načelu sočasnosti sprejemanja planov pa bi bodoči zakon moral poudariti tudi sočasnost

Planiranje na železnici: železničarji sodijo, da bi moral zakon dati cenam pri planiranju enako težo pri ustvarjanju dohodka, kot jo je dal kakovosti, obsegu ter strukturi proizvodov in storitev.

odločanja nosilcev planiranja glede vseh aspektov razporejanja dohodka. Brez tako dopolnjenega načela sočasnosti gre za eno izmed treh osnovnih »načel« sistema planiranja — bi bilo namreč možno nerealno medsebojno povezovanje in neusklajeno planiranje tako pridobivanja kot razporejanja dohodka za posamezne namene in skupne potrebe.

Toliko o splošnih in načelnih pripombah na rovaš osnutka zakona o sistemu planiranja in družbenem planu SR Slovenije. Javno razpravo o osnutku zakona v dejavnostih prometa in zvez pa smo izbrali izmed razprav v drugih okoljih, da bi opredelili tudi nekatere konkretne pripombe.

Osnutek zakona o sistemu družbenega planiranja in o družbenem planu SR Slovenije je preobširen in razvlečen, težko razumljivo pa je tudi njegovo besedilo. To je ena izmed načelnih pripomb k osnutku tega dokumenta, ki se po devetih delovnih razgovorih v posameznih dejavnostih te dni zbirajo na republi-

škem odboru sindikata delavcev prometa in zvez Slovenije. »Zavedamo se, da zakon ne more biti priročnik ali učbenik«, pripominja komisija za pripravo in spremljanje planov razvoja ptt prometa Slovenije, »za tako pomembno področje, kot je družbeno planiranje, pa bi vendarle lahko ponudil konkretnije rešitve in jasnejše besedilo. Le tak bi namreč bil v dejansko pomoč nosilcem planiranja«. Tudi metodologija planiranja in minimalni kalculi bi morali biti v razpravi hkrati z osnutkom zakona, saj bi prav metodologija lahko konkretizirala nekatere njegove posamezne določbe. Odtod tudi zahteva, da bi morali metodologijo in zakon sprejeti hkrati. V razgovoru predstavnikov republiškega odbora s delavci TOZD ŽG Ljubljana pa so imeli »železničarji« še tole splošno pripombo: glede na tehnično-tehnološko povezanost TOZD v delovno in v sestavljeno organizacijo dejavnosti posebnega družbenega pomena ter dohodkovno povezanost v SIS z uporabniki teh storitev, naj bi na ravni SOZD ozi-

roma SIS sprejemali skupne okvirne smernice, ki bi bile potem podlaga za sestavo smernic posameznih temeljnih organizacij.

Precej konkretnih pripomb je v delovnih razgovorih letelo na 16. člen osnutka zakona, ki bi moral konkretno opredeliti funkcijo »letnih planov« in postopek njihovega sprejemanja, to pa predvsem zato, ker z njim določamo politiko in ukrepe za izvajanje srednjeročnih planov. Ta člen kaže tudi dopolniti v tem smislu, da so poleg naštetih nosilcev — SIS, ki opravljajo dejavnosti posebnega družbenega pomena ter republika in občine — tudi TOZD, delovne in sestavljene organizacije posebnega družbenega pomena dolžne pripravljati in sprejemati dolgoročne plane.

Smiselno kaže predelati tudi 19. člen, saj je zveza sindikatov po svojem statutu podpisnik samoupravnega sporazuma o temeljnih plana. V vseh členih od 26. do 40. naj bi konkretizirali smernice, elemente in temelje plana za vse ravni samoupravne

organiziranosti, za vse faze planiranja, opredelili nosilce in postopek usklajevanja planov v različnih fazah priprav — zlasti ko gre za usklajevanje med panogami in v okviru SIS — določene pa je treba opredeliti postopek usklajevanja in sprejemanja planskih dokumentov v okviru SIS, materialne proizvodnje. »Železničarji« so se še posebej zaustavili pri 33. členu. Ker menijo, da so cene eden izmed osnovnih elementov planiranja, bi bilo prav, ko bi v zakon vnesli tudi ustrezno določilo o tem. Menijo namreč, da so cene enakovredni element ustvarjanja dohodka kot obseg, kvaliteta, struktura proizvoda in storitev.

Sočasnost planiranja bi morali zagotoviti že v pripravljalni fazi, ne pa šele potem, ko ima vsak udeleženec že izdelan svoj plan. »Poštarji« predlagajo, naj bi bil zavod za plan tisti organ, ki bi nosilec planiranja na podlagi opredelitev o razvojnih usmeritvah omogočil, da bodo pri planiranju upoštevali in spoštovali tudi načelo sočasnosti.

DE

OSNOVNE ORGANIZACIJE SINDIKATA!

V zbirki knjižnica SINDIKATI sta izšli brošuri:

št. 19: Mag. Gabrijel Sfiligoj:

TEMELJNA ORGANIZACIJA ZDRUŽENEGA DELA

Posebna vrednost knjižice je v tem, da na novo zelo natančno, razumljivo in predvsem uporabno opisuje in razčlenjuje posamezne samoupravne in gospodarske funkcije in vloge ter naloge TO kot integralne samoupravne in gospodarske celice naše samoupravne družbe. Brošura obsega 184 strani, cena 120 din.

Brošura št. 21:

DELITEV PO DELU

V njej so objavljena stališča o pridobivanju in razporejanju dohodka in uveljavljanju načela delitve po delu.

Cena 10 din.

Obe brošuri lahko naročite na naslov: TOZD DELAVSKA ENOTNOST, Ljubljana, Dalmatinova 4.

NAROČILNICA

Nepreklicno naročamo pri TOZD DELAVSKA ENOTNOST, Ljubljana, Dalmatinova 4

brošur knjižnica SINDIKATI št. 19 in

brošur knjižnica SINDIKATI št. 21. Naročeno nam pošljite na

naslov:

(ulica, poštna št., kraj)

Naročeno, dne:

Zig

podpis naročnika

Račun bomo plačali v 15 dneh po prejemu brošur.

Samoupravni družbenoekonomski odnosi v stanovanjskem gospodarstvu v občini Velenje

Sindikati, krajevne skupnosti in delegatski sistem

Poglobljena ocena stanja

Delo brez odlašanja

Marijan Lipovšek

V Šaleški dolini je v polnem teku javna razprava o samoupravnih družbenoekonomskih odnosih v stanovanjskem gospodarstvu, ki jo povezujejo z obravnavo stališč, sklepov in priporočil skupščine SR Slovenije za nadaljnji razvoj samoupravnih družbenoekonomskih odnosov v stanovanjskem gospodarstvu v SR Sloveniji.

O uveljavljanju novih samoupravnih družbenoekonomskih odnosov v stanovanjskem gospodarstvu najprej razpravljajo delegati samoupravnih organov, delegati za samoupravno interesno stanovanjsko skupnost in pa delegati za zbor združenega dela skupščine občine Velenje skupaj s člani izvršnih odborov sindikatov v temeljnih in drugih organizacijah združenega dela ter delovnih skupnostih skupnih služb.

V teh dneh pa se vrstijo specializirane razprave, ki jih je sklical koordinacijski odbor za vodenje javne razprave pri občinski konferenci SZDL Velenje in na katerih razpravljajo o planiranju in financiranju stanovanjske izgradnje, stanarinah, socialni varnosti in subvencioniranju ter o samoupravnih organiziranosti samoupravne interesne skupnosti Velenje ter družbeno usmerjeni stanovanjski gradnji. Na teh specializiranih razpravah sodelujejo predsedniki delavskih svetov in osnovnih organizacij zveze sindikatov, sekretarji osnovnih organizacij ZK, individualni poslovodni organi ter predsedniki delegacij za samoupravno interesno skupnost Velenje in za zbor združenega dela skupščine občine Velenje.

Koordinacijski odbor za vodenje javne razprave pri občinski konferenci SZDL Velenje pričakuje, da bo med javno razpravo, ki jo bodo sklenili ob koncu meseca, izoblikovana ocena stanja v stanovanjskem gospodarstvu ter sprejete konkretne naloge posameznih nosilcev na seji vseh treh delegatskih zborov velenjske občinske skupščine v začetku meseca julija. Sicer so bila med dosedanjjo razpravo o osnutku stališč, sklepov in priporočil skupščine SR Slovenije za nadaljnji razvoj samoupravnih družbenoekonomskih odnosov v stanovanjskem gospodarstvu v SR Sloveniji v središču pozornosti najpomembnejša vprašanja in težave, s katerimi se srečujejo delovni ljudje pri uveljavljanju novih samoupravnih družbenoekonomskih odnosov v stanovanjskem gospodarstvu.

Omeniti velja, da so v občini Velenje pred letom dni prvič podrobno ocenjevali napredek in napore pri uveljavljanju samoupravnih družbenoekonomskih odnosov na področju stanovanjskega gospodarstva. Takrat je razprava opozorila na številne slabosti oziroma odprta vprašanja. Ugotavljati pa je mogoče, da se stvari v letu dni niso spremenile, tam pa, kjer so se, pa zanemarljivo malo. Vse torej kaže, da pri posameznikih še vedno prevladuje prepričanje, da gre pri uveljavljanju samoupravnih družbenoekonomskih odnosov v stanovanjskem gospodarstvu za enkratno, kampanjsko akcijo, po kateri bo mogoče znova delati po starem.

Na slabosti v zvezi z uresničevanjem sklepov, sprejetih pred

letom dni, je opozorila tudi občinska konferenca zveze komunistov Velenje, ko je ugotovila še vedno premajhen vpliv delavcev in pričakovalcev stanovanj na urejanje odnosov v stanovanjskem gospodarstvu, nezadostno uveljavljeno vlogo uporabnikov v samoupravni interesni stanovanjski skupnosti, reševanje posameznih vprašanj izven dogovorjenih institucij, neracionalno trošenje sredstev in druge slabosti, da vse manj spodbudnih dosežkov v stanovanjski gradnji niti ne omenjamo. Uveljavljanje novih samoupravnih družbenoekonomskih odnosov v stanovanjskem gospodarstvu v Šaleški dolini pa je ocenjeval tudi občinski svet zveze sindikatov Velenje.

Razumljivo je, da bo le konkretna in poglobljena ocena stanja v sleherni samoupravni sredini dala svoj prispevek, da bo mogoče kar najbolj realno oceniti stanje v stanovanjskem gospodarstvu v občini Velenje in določiti naloge, da bi bili preobrazba samoupravnih družbenoekonomskih odnosov v stanovanjskem gospodarstvu v Šaleški dolini in stanovanjska gradnja v prihodnje hitrejši in učinkovitejši.

Celovito odločanje delavcev o pogojih in rezultatih dela zahteva odpravo ločnic med delom in življenjem delavcev v temeljni organizaciji združenega dela in v krajevni skupnosti. Oba temeljna samoupravna organiziranosti predstavljata namreč neločljivo celoto. Za doseg tega cilja se moramo angažirati tudi sindikati.

Ena prvih nalog, za katero se moram zavzeti, je **celovito planiranje**. Sistem družbenega planiranja v krajevni skupnosti se sicer uveljavlja, vendar vse prepočasno. Prevečkrat je še prisotno pojmovanje o dvojnosti oziroma o medsebojnem izključevanju interesov med delavcem v temeljni organizaciji združenega dela in njim kot občanom v krajevni skupnosti. Zdaj, ko smo pred izdelavo novih srednjeročnih programov razvoja, bi morali tem vprašanjem nameniti izjemno pozornost. Sindikati v KS bi lahko dali pobudo za oblikovanje komisij za planiranje (ponekod jih že imajo) ali pa drugih podobnih teles, ki bi usklajevala dejavnost na tem področju.

Pospešiti bi morali proces **prostorskega preoblikovanja KS**. V sindikatih bi si morali prizadevati za take skupnosti, v katerih bodo dejansko zagotovljene možnosti delovnih ljudi in občanov za polno uveljavitev njihovega samoupravnega položaja, za demokratsko izražanje in usklajevanje njihovih interesov. Sindikati bi poleg SZDL morali biti pobudniki za pripravo ustreznih predlogov in organizatorji javne razprave.

Mnogoterost konkretnih življenjskih interesov in potreb delavcev in drugih krajanov zahteva učinkovito **samoupravno**,

družbeno, politično in društveno organiziranost krajevni skupnosti. Danes delovni ljudje in občani odločajo predvsem na zborih delovnih ljudi, z referendumom itd. Pri tem pa je še veliko pomanjkljivosti, za katerih razreševanje bi se morali še zlasti dobro organizirati. Dejavnost sindikatov v delegatskih organih KS je preskromna. V statutih temeljnih organizacij odnosi s KS niso zadosti opredeljeni itd. Zato bi veljalo pohiteti z ustanovitvijo koordinacijskih odborov sindikatov, v katere bi se vključevale na določenem območju vse osnovne organizacije.

Pri zagotavljanju **materialne podlage dela KS** je bil storjen velik napredek, vendar pa bi se sindikati morali zavzeti za učinkovitejšo sprotno usklajevanje različnih interesov med KS, temeljnimi organizacijami združenega dela in SIS. Pomagati bi morali pri uveljavljanju takega načina združevanja sredstev, ki bi zagotavljalo ustreznejšo materialno osnovo za vse dejavnosti in celoten razvoj KS in to seveda na podlagi skupno opredeljenih planov in programov.

Družbenopolitične organiza-

cije v KS so najpomembnejši dejavniki razvijanja družbene zavesti, mobilizator in organizator politične aktivnosti delovnih ljudi in občanov. Sindikati bi si morali prizadevati zlasti za njihovo dejavno sodelovanje v frontni socialistični zvezi, v delegacijah in drugod. Sedaj so osnovne organizacije pri ustavnih preobrazbi KS še premalo prisotne, kar ovira tesnejše povezovanje temeljnih organizacij s KS. Te pomanjkljivosti bi morali odpravljati tudi z uvajanjem nekaterih novih oblik in metod dela, kot so koordinacijski odbori in podobno.

Več bi morali storiti za razvijanje ustreznega **sistema informiranja**. Dejstvo je, da se v informativnih službah še vse premalo zavedajo, da so interesi delovnih ljudi in občanov izredno prepleteni in da se ne končajo znotraj tovarniških zidov. Zato bi morali poskrbeti za večjo odprtost vseh komunikacijskih sredstev, prek katerih bi prišli do izraza vsi interesi delovnih ljudi. Za njihovo učinkovitejšo usklajevanje v KS bi veljalo oblikovati posebne informativne skupine.

DE TIK PRED IZIDOM

V zbirki knjižnica SINDIKATI bo v kratkem izšla nova brošura:

št. 20: Joža Košir

DRUŽBA — DRŽAVA

Politična izhodišča delegatskega sistema

Cena: 65 din. Brošuro lahko naročite na naslov: TOZD Delavska enotnost, Ljubljana, Dalmatinova 4, ali kupite v naši knjigarni na Tavčarjevi 5 v Ljubljani.

Z obiska delegacije ZSS v Kataloniji (IV.)

Pogovori z delavci v električni centrali FECSA

Ivan Godec

Tovariši iz vodstva delavskih komisij Katalonije so nam v programu obiska predvideli tudi pogovore z delavci električne centrale FECSA. Gre za centralo, ki napaja s svojo energijo vso Barcelono in je zato izredno pomemben objekt. Predstavniki komiteja podjetja so nas sprejeli in pozdravili. Obenem so povedali, da si bomo centralo ogledali pod vodstvom vodij proizvodnje. Ponovila se je situacija iz obiska v rudnikih, ko sta oba vodje želela imeti čim lepši odnos do sindikata in delavcev nasploh, ti pa so jasno kazali, da gre za predstavnik izkoriščevalskega razreda in so v bistvu njihovi nasprotniki. Ves čas pa je ostal z nami namestnik enega izmed šefov, ki je član delavskih komisij in tako med delavci kot tudi v upravi zelo cenjen. Videli smo, da gre za mladega, zelo naprednega inženirja, ki s tem, da sodeluje v delu sindikata in partije, postavlja na kocko svoje delo in položaj. Iz pogovora smo razbrali močan interes delavskih komisij, da pridobijo v svoje članstvo tudi strokovnjake in ne le fizične delavce. V tej elektrarni jim je to še dokaj dobro uspelo.

Delavske komisije se zavedajo, kje so bistvene točke, na kate-

rih morajo uspeti, in kje so tista občutljiva mesta v proizvodnji, kjer morajo imeti svoj vpliv. Da v tem dosegajo uspehe, kažejo tudi podatki. V Fecsi je od vsega kapitala 90% deleža multinacionalnih družb. V tej elektrarni je zaposlenih 560 delavcev, od tega jih je 480 članov delavskih komisij. Tu je tudi 80 članov partije. »Če se torej vlada ne zaveda, v kakšno nevarnost spravlja Španijo s tem, ko tujim družbam skoraj v celoti prepušča vpliv na proizvodnjo energije, se tega moramo zavedati sindikati«, so nam dejali delavci.

Pogovor s komitejem podjetja, ki je praktično sestavljen le iz delegatov delavskih komisij, so organizirali v majhnem, temnem kletnem prostoru. Staro razmajano mizo so pognili z ovojnim papirjem in sestanek smo pričeli. Opravičili so se nam za tak sprejem in povedali, da je uprava dala na razpolago svoje prostore za ta sestanek, a da so naš oni želeli sprejeti v prostoru, kjer so se do pred kratkim sestajali ilegalno. Cenili smo njihov odnos do preteklih dni delavske borbe. Kljub temu, da so imeli določeno število udeležencev sestanka, se jih je počasi zbralo toliko, da smo komaj še dihali. Mnogo podrobnosti so nam po-

vedali o uspehih svoje borbe, pa tudi o težavah. Najzanimivejše se nam je zdelo njihovo pripovedovanje o akcijah, ki jih organi-

zirajo. Poleg dela znotraj podjetja so prav te dni člani delavskih komisij organizirali predavanja v soseskah, kjer stanujejo,

o škodljivem vplivu multinacionalnih družb v ekonomskem sistemu Španije. Na misel nam je prišlo, kako počasi pri nas pro-

dira v miselnost organizacij zveze sindikatov, da moramo razširiti svojo aktivnost tudi preko tovarniške ograje. V Fecsi imajo delavske komisije cilj bistveno povečati število tehnikov v svojem članstvu (med vsemi zaposlenimi je četrtnina tehnikov) in tako doseči odločujoč vpliv na delovanje elektrarne. Pogovor je bil dolg in izčrpen; zanimalo jih je mnogo podrobnosti iz samoupravnega življenja Jugoslavije, še posebej kakšni so odnosi med direktorji podjetij in samoupravnimi organi pri nas. Razšli smo se kot stari prijatelji. Vsi udeleženci so šli z nami do izhoda iz elektrarne, med potjo so se nam pridružili še novi delavci. Predsednik komiteja nam je ob slovesu dejal, da delavci samo čakajo na pobudo in takoj bi se zbrali vsi in tako manifestirali mednarodno solidarnost delavcev.

Barcelona — največje mesto Španije

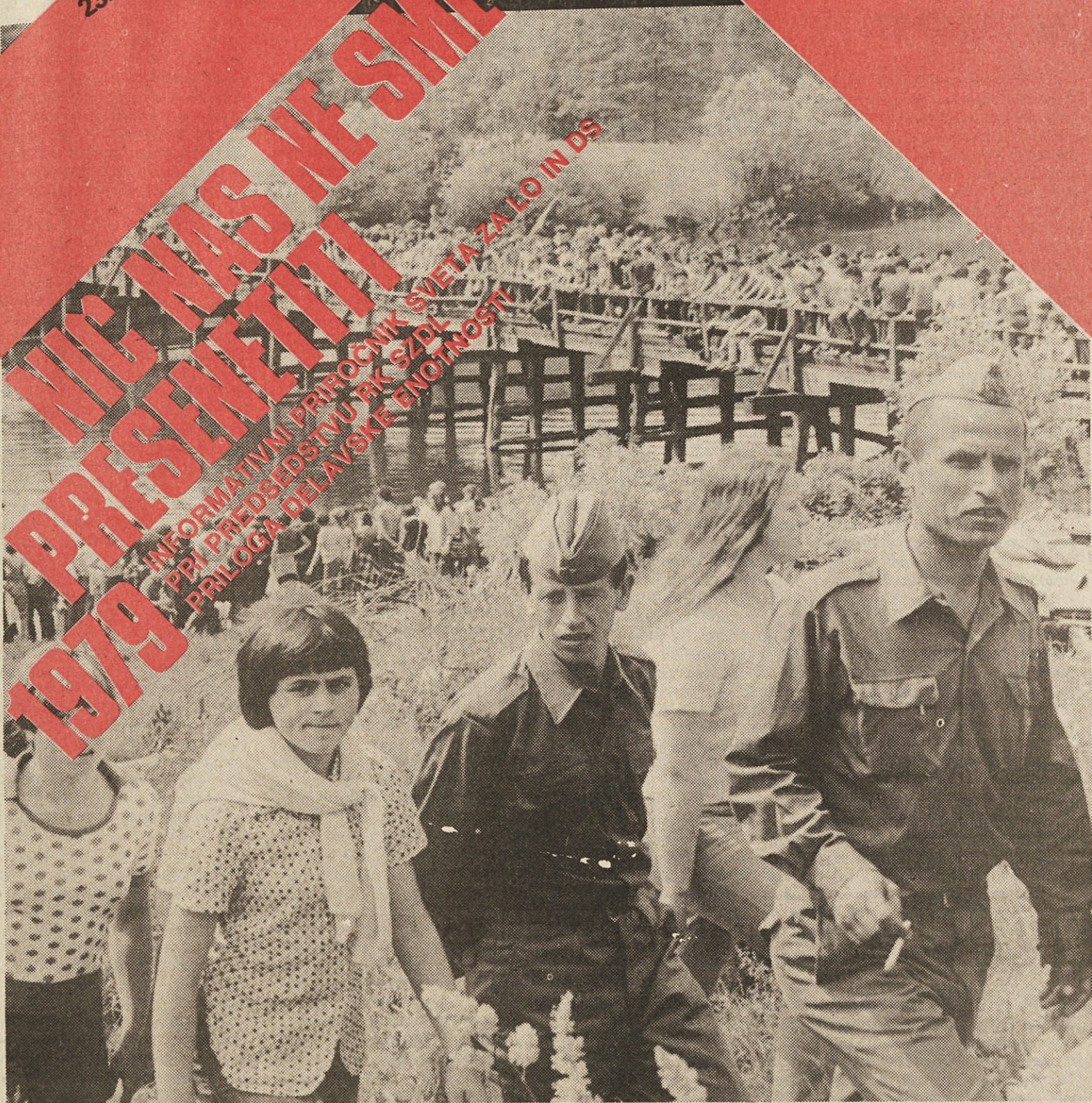
4

NNNP

23. JUNIJ 1979

1979 NIC NAS NE SMI PRESENETITI

INFORMATIVNI PRIROČNIK SVETA ZA LO IN DS
PRI PREDSEDSTVU RK SZDL
PRILOGA DELAVSKE ENOTNOSTI

»Partizan« Novo mesto je 25. maja organiziral množičen pohod za člane družbenih organizacij in društev — delovne ljudi in občane. V množičnem pohodu v okviru akcije NNNP je sodelovalo več kot 5.000 občanov, ki so se med pohodom urili v različnih spretnostih: člani organizacij Rdečega križa v nudenju prve pomoči, društva za tehnično kulturo so predstavila delo foto in kino amaterjev, radio amaterjev in vezistov, pa tudi raketarji so izvedli svoj

program. Taborniki so postavili vzoren tabor, jamarji so se urili v urejanju jam in prikazali svojo opremo, svojo dejavnost pa so prikazali tudi alpinisti in športniki, ki se ukvarjajo z borilnimi športi. Vsi skupaj so se urili tudi v orientaciji. Tudi pripadniki oboroženih sil JLA in TO so prikazali boj v napadu in obrambi, na tehničnem zboru pa različno orožje. Sodelovala so tudi kulturna društva s koncerti pevskih zborov in pihalnih orkestrów ter recitatorji.

CELOVITA VARNOSTNA OCENA — POGOJ ZA USMERJENO, NAČRTNO IN ORGANIZIRANO IZVAJANJE SAMOZAŠČITNIH AKTIVNOSTI IN VARNOSTNIH UKREPOV

Temeljna organizacija združenega dela je, kot jo opredeljuje ustava in zakon o združenem delu, temeljna oblika združenega dela, v kateri delavci neposredno in enakopravno uresničujejo svoje družbenoekonomske in druge samoupravne pravice ter odločajo o drugih vprašanih svojega družbenoekonomskega položaja. Temeljna organizacija torej prevzema tudi odgovornost za družbeno samozaščito in varnostne razmere v svojem okolju.

Delovni ljudje in občani z družbeno samozaščito uresničujejo svojo pravico in izpolnjujejo dolžnost varovanja ustavne ureditve, samoupravnih pravic, človekovih svoboščin, družbenega in zasebnega premoženja in nedotakljivosti osebnosti. V tem je tudi smisel podružbljanja varnostnih zadev, kar je naš temeljni in neposredni cilj pri graditvi in uveljavljanju takega varnostnega sistema, ki ustreza socialistični samoupravni graditvi.

Družbeno samozaščito sestavljajo številne in različne, posamezne ali med seboj povezane aktivnosti, ukrepi in dejanja, ki jih izvajajo posamezniki, organizacije in organi. Uspešno in učinkovito uresničevanje družbene samozaščite je zato mogoče le ob ustrezni stopnji družbene zavesti, varnostne kulture, solidarnosti med ljudmi, družbene in samoupravne organiziranosti in usposobljenosti. To pa je mogoče doseči le s stalnim političnim delom ter z organiziranim delovanjem zveze komunistov, socialistične zveze in drugih družbenopolitičnih ter družbenih organizacij in društev.

V temeljnih in drugih organizacijah združenega dela delovni ljudje in občani na podlagi določil ustave in zakona o združenem delu organizirano razvijajo samozaščitne aktivnosti ter proučujejo, preprečujejo in odpravljajo pojave ogrožanj ustavne ureditve, različne pojavnne oblike vznemirjenosti, ogrožanja samoupravnih pravic in družbenih odnosov, politično moralno ali materialno škodo, ogrožanje življenja ali zdravja delovnih ljudi in druge varnostne probleme. To pomeni, da družbeno samozaščito organizirajo in uresničujejo delovni ljudje tako, da obsega celoten splet vseh organizacijskih ukrepov, aktivnosti in nalog

za zagotovitev varnosti v najširšem smislu. Da bi bila takšna aktivnost smotrna in učinkovita, mora izhajati iz konkretnih varnostnih razmer, pri čemer je potrebno upoštevati tudi varnostne razmere na širšem območju. Nujno pa je, da varnostne razmere stalno proučujemo in da ocenjujemo stanje na področju družbene samozaščite, saj je le tako mogoče učinkovito usmerjati aktivnost nosilcev družbene samozaščite in opredeljevati naloge in ukrepe.

Varnostne razmere izražajo gostoto, gibanje in kvaliteto varnostnih pojavov in problemov določenega območja ali določenega področja. Na varnostne razmere vplivajo številni objektivni in subjektivni dejavniki, med njimi pa je zelo pomembno učinkovito delovanje vseh nosilcev družbene samozaščite na določenem območju ali področju. Če na nekem območju nastanejo razmere, v katerih so prekinjeni ali znatno moteni redni delovni, vzgojni, prometni in drugi procesi, govorimo o izrednih varnostnih razmerah.

Zato je potrebno pri sprejemanju programske usmeritve in opredeljevanju nalog na področju družbene samozaščite najprej ugotoviti, kakšne so varnostne razmere v temeljni organizaciji.

Ko ugotavljamo varnostne razmere v temeljni organizaciji, moramo tudi ugotoviti, ali vplivajo tudi na varnostne razmere v krajevni skupnosti in v organizacijah združenega dela ali celo na varnostne razmere širšega območja in obratno, ko v temeljni organizaciji razpravljamo o varnostnih razmerah v organizacijah združenega dela, v krajevni skupnosti ali na širšem območju, moramo ugotoviti, ali take varnostne razmere vplivajo tudi na varnostne razmere v temeljni organizaciji.

Cilj družbene samozaščite v organizaciji združenega dela je, da v mejah ustavnih, zakonskih in samoupravnih pravic, dolžnosti in odgovornosti vseh njenih nosilcev zagotovimo varnost zlasti tako, da odpravimo varnostne probleme ter preprečimo morebiten nastanek novih. V zvezi s tem je potrebno ugotoviti, kateri varnostni problemi se v temeljni organizaciji najpogosteje pojavljajo in kateri var-

nostni problemi lahko nastanejo glede na naravo dela.

Varnostne probleme je potrebno v vsaki temeljni organizaciji natančno opredeliti, pri tem pa upoštevati, ali lahko določeno dejanje, pojav ali aktivnost povzroča oziroma utegne povzročiti:

— ogrožanje družbene ureditve in samoupravnih odnosov v temeljni organizaciji;

— motnje v delovnem procesu temeljne organizacije;

— moralno ali materialno škodo v temeljni organizaciji;

— ogrožanje življenja ali zdravja delovnih ljudi in drugih občanov;

— kršenje javnega reda in miru ali kršenje notranjega reda ter varnostnih ukrepov v temeljni organizaciji;

— druge varnostne probleme.

S tem v zvezi naj opozorimo na nekatera dogajanja, pojave ter naloge na področju varnostnih razmer v SR Sloveniji, ki bi jih v temeljnih organizacijah morali upoštevati pri svojih programih samozaščitnih aktivnosti:

Pri uveljavljanju družbene lastnine kot družbenoekonomskega odnosa, katerega izraz je dohodek, moramo biti pozorni na smotrno in gospodarsko učinkovito ravnanje z družbenimi sredstvi v organizacijah združenega dela in drugih samoupravnih skupnostih. Pri tem ne gre le za varstvo fizičnega premoženja, ampak predvsem za uveljavljanje pravic in obveznosti delavcev, dolžnosti združenih delavcev, da smotrno gospodarijo, ustvarijo akumulacijo in s tem prispevajo k ekonomski in socialni stabilnosti ter razvoju družbe kot eni temeljnih podlag politične stabilnosti družbenoekonomskega sistema. Zato družbeni pravobranilci samoupravljanja intervenirajo predvsem takrat, kadar gre za pojave pridobivanja in delitve dohodka mimo samoupravno dogovorjenih meril, kadar v organizacijah združenega dela ne izvajajo sporazumno sprejetih obveznosti o združevanju dela in sredstev. To so primeri prelivanja dohodka v osebno ter skupno porabo; deformacije, ki se kažejo v prekoračenju samoupravnih sporazumov in pravilnikov o delitvi osebnih dohodkov mimo dejanskih delovnih rezultatov; primeri, ko posamezniki želijo

zvaliti odgovornost za nesmotrne naložbe in ekonomsko neučinkovitost investicij na celotno združeno delo itd. To so pojavi skupinsko-lastniškega vedenja in nespoštovanja dejstva, da je dohodek v združenem delu vselej tudi družbeni dohodek.

Nekatere organizacije združenega dela še vedno nimajo v samoupravnih sporazumih opredeljene vsaj minimalne akumulacije niti nimajo sprejetih obveznih planskih dokumentov gospodarjenja in svojega razvoja. So tudi primeri, da mimo objektivnih možnosti dohodka in upoštevanja družbenosti dohodka izločajo sredstva ne le za osebne dohodke, pač pa tudi za različne namene skupne porabe.

Družbeni pravobranilci samoupravljanja so v letu 1978 intervenirali na področju pridobivanja dohodka v 387 primerih, na področju delitve osebnih dohodkov v 1705 primerih, na področju porabe in delitve sredstev skupne porabe v 624 primerih, zaradi pomanjkanja planskih dokumentov v organizacijah združenega dela v 1100 primerih, medtem ko je bilo 430 intervencij na področju neposrednega varstva fizičnega premoženja družbenega premoženja, kar zadeva neposredno varstvo samoupravnih pravic delavcev, pa so intervenirali v več kot 1000 primerih.

V poslovanju uporabnikov družbenih sredstev se je na splošno povečala finančna disciplina, veliko več je reda pri poravnavanju obveznosti iz dolžniško-upniških razmerij, v glavnem ni več problemov s tekočo likvidacijo, družbene obveznosti so večinoma poravnane v rokih itd. Kljub temu pa še vedno ugotavljamo najrazličnejše kršitve predpisov. Tako je služba družbenega knjigovodstva lani zavrnila skoraj 93 tisoč plačilnih nalogov in skoraj 15 tisoč nepravilnih obračunov. Vrednost zavrnjenih nalogov je znašala skoraj 2 milijardi in 400 milijonov dinarjev ali še enkrat več kot leto poprej. Približno polovica teh zavrnitev je formalne narave, druga polovica pa zadeva vsebinske pomanjkljivosti, kot so nenamenska uporaba sredstev, nepravilnosti v zvezi z investicijami, nepravilnosti v zvezi z oro-

čanjem, pomanjkanje sredstev na računu itd.

Število kršitev predpisov je še vedno precejšnje, v posameznih primerih pa celo narašča. Zato je potrebno okrepiti preventivno delovanje službe in drugih organov, še posebej za povezanost službe družbenega knjigovodstva z organi samoupravne delavske kontrole v organizacijah združenega dela.

Pri samozaščitnem varovanju ljudi, premoženja, državne meje in drugega je v letu 1978 v okviru narodne zaščite organizirano opravljalo določene naloge in dolžnosti več kot 60.000 delavcev in občanov. Občani so sami prijavili že več kot 57 % kršitev predpisov o javnem redu in miru ter več kot 60 % kaznivih dejanj in prekrškov s političnim ozadjem. Organizacije združenega dela so same odkrile in ovadile pristojnim državnim organom že blizu 40 % kaznivih dejanj s področja gospodarskega kriminala.

V zvezi z varnostnimi razmerami je treba vsekakor opozoriti na posledice razmer v cestnem prometu. Lani je umrlo v naši republiki v prometnih nesrečah ali za posledicami 729 ljudi. Laže ali huje telesno poškodovanih je bilo 10.617 ljudi. Dobri del teh nesreč je posledica izredno hitrega naraščanja motornih vozil na cesti, velikega števila novih voznikov, neprimernih cest za tolikšen promet in drugih vzrokov. Toda s temi objektivnimi dejstvi ni mogoče opravičiti tolikšnega števila izgube življenj, bolezni in zmanjšanja sposobnosti za delo ter materialnih posledic. V letu 1978 se je namreč pripetilo 81 % vseh nesreč v prometno neurejenih naseljih in krajih, v neosvetljenih križiščih, na neoznačenih in slabo označenih prehodih za pešce, na neurejenih poteh za pešce, zavoljo neustreznih prometno-tehničnih signalnih naprav itd. kar 48 % nesreč je bilo zaradi kršitev predpisov o hitrosti, 19 % zaradi izsiljevanja prednosti, 15 % zaradi nepravilnega prehitavanja, nespoštovanja predpisov s strani in smeri vožnje, 5 % zaradi alkohola itd.

196 voznikov je celo pobegnilo, ko so povzročili nesrečo. Sodniki za prekrške so lani obravnavali več kot 90.000 kršilcev prometnih predpisov, miličniki pa so izrekli več kot 200.000 mandatnih kazni. Zaradi tehničnih hib in drugih vzrokov je bilo izločeno iz prometa več kot 59.000 vozil, 14.000 voznikom je bilo odvzeto dovoljenje, in to pretežno zaradi vinjenosti.

Lani se je v naši republiki nekoliko zmanjšalo število drugih kaznivih dejanj in prekrškov, vendar so organi odkrivanja in pregona še vedno obravnavali več kot 27.300 kaznivih dejanj splošnega in gospodarskega kriminala ter nesreč pri delu in blizu 30.000 kršitev javnega reda in miru ter drugih oblik vznemirjanja občanov. Lani je bilo več kot 20.000 vlomov, tatvin, goljufij in drugih kaznivih dejanj proti družbenemu in zasebnemu premoženju, blizu 1.900 neposrednih napadov na ljudi in več kot 2.200 kaznivih dejanj pri upravljanju družbenih sredstev, izpolnjevanju uradne dolžnosti in javnih pooblastil. Bilo je tudi 1.109 požarov in eksplozij, ki so povzročili za več kot 150 milijonov dinarjev neposredne škode. Kar 80 % teh požarov je povzročil človek

Pri oceni varnostnih problemov ne smemo zanemariti skupin, ki nasprotujejo naši družbeni usmeritvi, graditvi socialističnega samoupravljanja, demokratizaciji in humanizaciji družbenih odnosov. Glede na razredno-politične in strateške cilje ter njihove motive v tej aktivnosti proti Jugoslaviji jih ne smemo podcenjevati.

Odbor za ljudsko obrambo in družbeno samozaščito oziroma predvideni komiteji v temeljni organizaciji v sodelovanju z družbenopolitičnimi organizacijami, zlasti pa z zvezo komunistov, ocenijo obstoječo varnostno problematiko, ugotovi vzroke za varnostne probleme in stanje na področju družbene samozaščite ter opredeli nadaljnje naloge. Pri oblikovanju varnostne ocene je potrebno upoštevati zlasti varstvo temeljev socialistične samoupravne ureditve, kriminaliteto, mirno in varno počutje delavcev, varnost delavcev in premoženja, fizično in vrednostno zavarovanje objektov in drugega premoženja, požarno varnost in vsa druga varnostna problematika, kot denimo varstvo okolja, posameznih območij, opuščene in nezavarovane objekte in območja itd. O varnostnih razmerah v temeljni organizaciji odbor oziroma komitej občasno poroča delavskemu svetu, ki o tem sprejme svoja stališča in ocene.

Pri tem pa posebej opozarjamo, da so oblike in možnosti za nastanek in odpravo varnostnih problemov različne, zato je potrebno navedene elemente in primere za varnostno oceno uporabiti le kot osnovo za analiziranje lastnih varnostnih problemov in za ukrepanje.

ORGANIZACIJE ZVEZE KOMUNISTOV S SVOJO AKTIVNOSTJO V AKCIJI NNNP KREPIJO IDEJNOPOLITIČNO IN MORALNO PRIPRAVLJENOST DELOVNIH LJUDI IN OBČANOV ZA DELOVANJE V OBRAMBI IN ZAŠČITI

Na pravkar minulih posvetovanjih s sekretarji občinskih konferenc in medobčinskih svetov ZKS so udeleženci poudarili, da je osnovni namen akcije Nič nas ne sme presenetiti preizkusiti množično osnovo splošne ljudske obrambe in družbene samozaščite ter usposobiti delovne ljudi in občane, zlasti pa mladino za samozaščitne in obrambne naloge.

Kritično so ocenili, kako se komunisti ponekod vse premalo zavedajo, da morajo s svojo aktivnostjo v vseh družbenih dejavnostih, ki jih povezuje socialistična zveza kot najširša fronta organiziranih socialističnih sil, delovati tako, da bodo še odločnejše spodbujali takšen razvoj splošne ljudske obrambe in družbene samozaščite, ki bo zagotavljal, da bosta postali resnično množično gibanje delovnih ljudi in občanov pri obrambi domovine, varovanju družbene ureditve, pri krepitvi samoupravljanja in svobodnin, kot jih opredeljujejo ustava, zakon o združenem delu in drugi zakonski predpisi.

Dogovorjeno je bilo, da se morajo vse osnovne organizacije ZK v akciji NNNP zavzeti za še večjo usposobitev komunistov za različne aktivnosti pri krepitvi obrambno-varnostnega sistema ter za prevzemanje odgovornosti za varnost in obrambo. Zato bodo organizacije ZK še bolj poglobile razpravo, zlasti kar zadeva idejnopolitični in praktični pomen utrjevanja naše varnosti in obrambe, mobilizacijo vseh delovnih ljudi in občanov ter mladine za naloge splošne ljudske obrambe in družbene samozaščite ter takšno organiziranost, ki bo v vsakem trenutku zagotavljala možnost za realno oceno politične pripravljenosti in aktivnosti delovnih ljudi in občanov in koliko smo vsi skupaj pripravljeni varovati in ubraniti naš družbenopolitični sistem.

Organizacije zveze komunistov se morajo v akciji in tudi sicer organizirati tako, da bodo v vsakem okolju znale poiskati lastne rešitve in da bodo sposobne delovati tako, da bodo stališča ZK prišla v sleherno temeljno okolje, ulico, hišo itd.

Vse osnovne organizacije ZK bodo poskrbele, da bodo člani ZK seznanjeni s pravicami in dolžnostmi, ki izhajajo iz splošno ljudske obrambe in družbene samozaščite seznanjeni s pravicami in dolžnostmi v miru, v morebitnih izrednih razmerah ali v vojni. Le s celovitim poznavanjem problematike s področja splošne ljudske obrambe in družbene samozaščite bodo komunisti lahko tudi v akciji NNNP dajali pobude in uveljavili svojo vlogo avantgarde delavskega razreda v varovanju doseženih pridobitev.

Z jasno idejo, opredelitvijo ZK, s konkretnimi akcijami in vseh temeljnih samoupravnih skupnostih moramo tako kot doslej tudi v akciji NNNP mobilizirati in usmerjati vse družbene sile in zagotoviti njihovo enotno delovanje v obrambi in zaščiti, so poudarili na seminarjih ZK.

NELOČLJIVA SESTAVINA DRUŽBENE SAMOZAŠČITE

Telesna kultura je neločljiva sestavina ljudske obrambe in družbene samozaščite. Tako bi lahko na kratko strnili razpravo na majski seji skupščine Telesnokulturne skupnosti Slovenije. Zato ni bilo naključje, da so delegati največ časa posvetili tej točki dnevnega reda, saj je bila namenjena razčlenitvi vloge telesne kulture v sistemu splošne ljudske obrambe in družbene samozaščite ter izvajanju nalog v letošnji akciji NNNP.

Telesnokulturna dejavnost zlasti po letu 1973, ko je republiška konferenca SZDL opredelila nadaljnjo usmeritev na tem področju — nedvomno bolj intenzivno, bolj kvalitetno in celoviteje uresničuje svoje naloge. To pa je vsekakor v prid krepitvi našega obrambnega in samozaščitnega sistema. Konkretizacijo načelne usmeritve telesne kulture pomeni portoroški sporazum, ki je označil kot temeljno nalogo širjenje množičnosti. Dolgoročni in strateški cilj je vključiti vse ljudi ne glede na njihovo starost v njim primerne vsakodneвне aktivnosti. V tem bo tudi najpomembnejši prispevek telesne kulture k uresničevanju splošnih družbenih smotrov in h krepitvi obrambno-varnostnih sposobnosti in zavesti prebivalstva.

Telesnokulturna dejavnost po svoji naravi pomeni zelo pomemben segment ljudskookobrambnih in samozaščitnih priprav zavoljo njenih vsestranskih bioloških, psihičnih in socioloških vplivov. Razprava je še posebej opozorila na celovitost

vzgoje, ki mora vključevati oblikovanje in razvijanje pozitivnih osebnostnih lastnosti ter zavestne pripadnosti naši samoupravni družbenopolitični ureditvi. Obilica oblik in vsebine telesnokulturnih dejavnosti predstavlja tako rekoč neizčrpne možnosti razvijanja številnih splošnih in tudi nekaterih specialnih znanj, sposobnosti in navad. Prezreti tudi ni mogoče dejstva, da so telesnokulturne organizacije s svojim članstvom že doslej opravile veliko prostovoljnega dela pri gradnji in vzdrževanju objektov in da v izjemnih okoliščinah nikoli niso stale ob strani, marveč so se hitro in tudi učinkovito vključevale v akcije.

Telesnokulturne organizacije gospodarijo s številnimi objekti, pomembnimi za splošno ljudsko obrambo in družbeno samozaščito. Med njimi pa so vsekakor najpomembnejši objekti v naravi, zlasti v gorskem svetu. To pa telesnokulturnim organizacijam nalaga še posebno skrb, saj je potrebno še mnogo storiti za izboljšanje varnosti, za povečevanje kapacitet, za obnovo in vzdrževanje teh objektov.

Kljub relativno ugodni oceni vključevanja telesnokulturnih dejavnikov v celovit program ljudskookobrambnega in samozaščitnega delovanja v krajevnih skupnostih pa je skupščina kritično ugotovila, da se v nekaterih organizacijah in skupnostih vendarle ne znajdejo dovolj in da pričakujejo navodila in programe od zunanjih dejavnikov. Zato je bilo še posebej poudarjeno, da

podružbljanje sistema obrambnih, varnostnih in samozaščitnih priprav sicer izhaja iz enotnih načel, iz enotne doktrine, toda vsaka organizacija mora samostojno opredeliti svoje naloge in pri tem upoštevati konkretne razmere in svoje posebnosti.

Proces podružbljanja obrambno-varnostnih priprav pomeni tudi obveznost planiranja in s tem tudi zagotavljanje materialnih pogojev po samoupravni poti. Pri tem seveda ne gre za obsežne, posebne ali dodatne programe, marveč za redno dejavnost skupnosti, zvez in društev. Za pripravo programov, načrtov in izvajanju nalog so odgovorni organi samoupravljanja SIS, telesnokulturnih organizacij in njihovih zvez.

Da bi telesnokulturne dejavnike še bolj spodbudili k reševanju problemov in uresničevanju nalog, je izvršni odbor predlagal, naj bi skupaj z ZTKOS v mesecu juniju organizirali regionalne posvete, ki bodo namenjeni normativnemu urejanju vprašanj, izdelavi obrambnih načrtov in konkretizaciji nalog. Pri tem ne gre za to, da bi iskali idealen model, marveč za to, da bi zavestno pospešili in trajno usmerjali proces izpopolnjevanja obrambno-varnostnih priprav na podlagi neposrednih izkušenj in novih spoznanj. Teh posvetov se bodo udeležili predstavniki občinskih telesnokulturnih skupnosti in občinskih organizacij za telesno kulturo.

Aktivnost na tem področju, kot rečeno, ni nova, gre le za inten-

ziviranje in še jasnejše vsebinske opredelitve. Prav zato je skupščina sprejela predlog, naj bi nadaljevali z aktivnostjo za sprejetje posebnega samoupravnega sporazuma, katerega zasnova je bila pripravljena že pred dvema letoma in ki naj bi poleg telesnokulturnih dejavnikov vključeval tudi druge nosilce obrambno-varnostnih priprav.

V naslednjem srednjeročnem obdobju bo posebna pozornost veljala gradnji telesnokulturnih objektov v krajevnih skupnostih na obmejnih območjih, čeprav imajo že sedaj prednost pri kreditiranju gradnje objektov iz skupnih sredstev telesnokulturnih skupnosti občin.

V program raziskav bo uvrščena naloga v zvezi s preverjanjem psihofizičnih sposobnosti prebivalstva. Pri uresnitvi te naloge pa bodo morali sodelovati tudi dejavniki zunaj telesne kulture, saj gre za akcijo širšega pomena.

Telesnokulturna skupnost Slovenije in ZTKOS bosta proučili in konkretizirali organiziranost telesnokulturnih dejavnikov ob morebitnih elementarnih nesrečah, da bi tako bilo njihovo delovanje kar najbolj smotro in učinkovito. Skupščina je sprejela tudi stališče, da je potrebno celotno dejavnost in programe telesnokulturnih organizacij uskladiti v ustreznih odborih v krajevnih skupnostih in predvsem v SZDL, saj bi tako zagotovili večjo povezanost in smotrnost.

VLADO VOBOVNIK

ZVEZA ORGANIZACIJ ZA TEHNIČNO KULTURO SLOVENIJE IN NJENE NALOGE V AKCIJI NNNP '79

Kmalu po januarski pobudi RK SZDL so se društva in klubi, vključeni v zvezo organizacij za tehnično kulturo, začeli povezovati s kordinacijskimi odbori SZDL v krajevnih skupnostih in v njih skupno načrtovati konkretne dejavnosti. Tudi zveza je na redni letni skupščini v mesecu aprilu sprejela svoj načrt dela v akciji NNNP.

Zlasti tiste organizacije, ki tudi sicer precej prispevajo v celovitih obrambnih pripravah, so takoj pregledale letne načrte dela in jih, kolikor je bilo potrebno, prilagodile akciji NNNP. Radioamaterski klubi so že izvedli nekaj akcij: spremljali so letošnjo štafeto mladosti ter vzpostavili povezavo z vsemi občinami v Slo-

veniji, na republiškem srečanju mladih tehnikov v Domžalah pa so vzdrževali povezavo med tekmovalnimi mesti in tako preiskusili možnost povezave med posameznimi krajevnimi skupnostmi, ko bo akcija NNNP dosegla svoj letošnji vrh. Vsi radioklubi v Sloveniji so razširili tečaje in si prizadevali pritegniti čimveč novih članov.

Svoje mesto so v akciji dobile tudi tiste družbene organizacije, ki jih sicer obravnavamo kot telesnokulturne, vendar gre pri njih zlasti za obvladovanje tehničnih pripomočkov. To so avto-moto društva, broderska društva, letalske organizacije, modelarska dejavnost, itd. Radijsko vodeni modeli, denimo, lahko prenesejo

sporočilo prek nepretrdnega terena. Posebej velja omeniti večnamensko uporabo delavnic, ki jih upravljajo avto-moto društva. Tudi potapljači bodo nedvomno našli svoje mesto v programih akcije NNNP.

Opozoriti pa moramo tudi na dejavnost tistih društev, ko jo sicer po navadi spregledamo v obrambnih pripravah. Gre za jamarje, ki lahko s svojim poznavanjem terena, s svojo opremo in izurjenostjo pripomorejo k usposobitvi naravnih zaklonišč, skladišč in ne nazadnje tudi delavnic. Foto in kinoamaterji lahko poskrbijo za dokumentiranje in koristne informacije pa tudi za dokumentacijo.

Konkretne naloge bi lahko

prevzela tudi društva Ljudske tehnike. Že v pripravah na akcijo NNNP ugotavljajo, kako potrebno je usposabljanje občanov za različna tehnična popravila v hišah in stanovanjih. Take tečaje pa bi lahko organizirali v krajevnih skupnostih. Geslo »naredi si sam« postaja v akciji NNNP čedalje pomembnejše. Ne nazadnje pa je potrebno usposobiti ekipe za različna popravila v izrednih razmerah, denimo: ekipe vodovodnih, elektroinštalaterjev in drugih. Zato je akcija NNNP priložnost za popularizacijo in uveljavitev dela in dosežkov družbenih organizacij, ki se združujejo v Zvezo organizacij za tehnično kulturo Slovenije.

GORAZD MARINČEK

GASILSKA ORGANIZACIJA V AKCIJI NNNP '79

Med najpomembnejše letošnje naloge, ki smo jih programirali v gasilskih organizacijah, sodi akcija NNNP. V to akcijo smo se vključili z vsemi gasilskimi organizacijami — društvi, teritorialnimi in industrijskimi poklicnimi gasilskimi enotami ter s prostovoljnimi gasilskimi enotami v temeljnih organizacijah.

V neposredni povezavi z akcijo NNNP si prizadevamo še bolj razviti medsebojno sodelovanje pomoči z organizacijami civilne zaščite. Vsi smo zainteresirani, da bi bile gasilske formacije v društvih in v organizacijah civilne zaščite strokovno in tehnično pripravljene ne le za delovanje v miru, temveč tudi za težje naloge ob večjih naravnih nesrečah, še posebno pa v primeru vojne, ki bi bila nedvomno vojna požarov in razdejanj.

Priprave gasilskih organizacij na akcijo NNNP so pospešene in temeljite. Na medobčinskih posvetovanjih, na zasedanjih izvršnih odborov občinskih gasilskih zvez in na izvršnem odboru ter na predsedstvu Gasilske zveze Slovenije smo obravnavali potek akcije in preverjali:

— koliko dogovorov je že sklenjenih med našo organizacijo in organizacijami civilne zaščite za rešitev tistih vprašanj, ki so doslej večkrat ovirala prizadevanja za večjo aktivnost v medsebojnem sodelovanju;

— kako poteka praktično urjenje gasilskih enot, ki so v sestavi civilne zaščite. Te enote smo vključili v naša gasilska tekmovanja v gasilskih veščinah, ki jih bodo zajele vse vrste tekmovalnih skupin od najmlajših do najstarejših članov obeh spolov.

Posebno pozornost posvečamo akciji za vključevanje žensk v gasilsko organizacijo. Danes, ko sprejema gasilska organizacija izredno pomembne naloge, ne samo na področju požarnega varstva temveč tudi v splošnem ljudskem odporu in civilni zaščiti, je sodelovanje žensk v naši organizaciji še toliko bolj pomembno in nujno.

Enaka pozornost pa velja tudi pomlajevanju kadrov v gasilskih organizacijah, zato nenehno izobražujemo mladino tako v šolskih kroških kot v gasilskih organizacijah. MILAN VRHOVEC

VARNOST JE POGOJ ZA USPEH AKCIJE

V sklepnem delu akcije NNNP 79, v dneh 29. in 30. septembra bomo na celotnem ozemlju SR Slovenije izvedli množične praktične vaje in mnoge druge aktivnosti. V teh vajah in aktivnostih bomo v različnih vlogah in z različnimi nalogami množično sodelovali delovni ljudje in občani; uporabili bomo veliko prevoznih in drugih tehničnih sredstev ter različnih naprav, povečal se bo promet na cestah še zlasti v naseljih, povečalo se bo gibanje ljudi.

V takšnih razmerah se povečajo tudi možnosti za nesreče in poškodbe. Zato moramo vsi, ki bomo organizirali, vodili vaje ali kakorkoli sodelovali na vajah in v drugih aktivnostih, z vso odgovornostjo poskrbeti za varnostne ukrepe in tako preprečiti morebitne nesreče in poškodbe. Do veljave mora priti maksimalna previdnost in disciplina vsakega posameznika in kolektiva kot celote v vseh akcijah.

Vsi, ki bodo neposredno sodelovali na vajah, in vsi drugi delovni ljudje in občani, ki se bomo gibali po prostoru, kjer bodo potekale vaje ali pa

se bomo tam zadrževali, bomo dolžni upoštevati vsa navodila in ukaze narodne zaščite, organov varnosti — milice, kakor tudi drugih, ki bodo neposredno odgovorni za red.

Vaje in druge aktivnosti v sklepnem delu akcije NNNP bodo zelo različne po namenu, obsegu angažiranih ljudi in tehnike ter po stopnji nevarnosti nesreč in poškodb, kar pomeni, da ni mogoče dajati konkretnih naporil za načrtovanje varnostnih ukrepov. Zato pa je toliko bolj potrebno opozorilo, da moramo pri načrtovanju vaj in drugih aktivnosti načrtovati tudi konkretne varnostne ukrepe; pri usposabljanju za izvedbo vaj in drugih aktivnosti moramo občane in delovne ljudi seznaniti z načrtovanimi ukrepi in opozarjati na potrebo po samodisciplini, pri neposredni izvedbi aktivnosti in nalog pa zagotoviti spoštovanje vseh predvidenih varnostnih ukrepov. Skratka, storiti moramo vse, da bodo vaje in druge aktivnosti v akciji NNNP uspele in da se bodo iztekale brez nesreč in poškodb.

MILAN VOLČIČ

OB AKCIJI NNNP TUDI INTENZIVNO OBRAMBNO IN ZAŠČITNO USPOSABLJANJE

V času, ko akcija Nič nas ne sme presenetiti, že teče in kaže že prve sadove, so se znašla tudi medobčinska posvetovanja z družbenopolitičnimi in upravnimi nosilci obrambnega in samozaščitnega usposabljanja delovnih ljudi in občanov v krajevnih skupnostih in delovnih organizacijah. Tako se akcija še pogloblja, strokovno usposabljanje pa bo vsekakor prispevalo k še boljšemu in popolnejšemu poteku akcije.

V času, ko bo akcija dosegla svoj vrh, se bo začelo tudi usposabljanje delovnih ljudi in občanov. Povsem razumljivo je, da bo težišče obrambnega in samozaščitnega usposabljanja v krajevni skupnosti in v delovni organizaciji. Tako tudi velevajo stališča predsedstva SR Slovenije o tem usposabljanju.

Na prvi seji republiške koordinacijske komisije za obrambno in samozaščitno usposabljanje delovnih ljudi in občanov — bila je 16. maja letos — so člani razpravljali o delovnem gradivu za letošnje samozaščitno usposabljanje. Program in gradivo, ki ju je pripravil republiški sekretariat za ljudsko obrambo, sta resda zelo obsežna, toda sestavljalci so izhajali iz dejstva, da so dandanes tudi možnosti temeljnih celic naše družbe veliko večje na vseh področjih družbenega življenja, torej tudi ko gre za obrambno usposabljanje. V krajevnih skupnostih in v delov-

nih organizacijah namreč danes živi veliko število ljudi, ki so si v zadnjih letih pridobili številna nova znanja, tudi tista, ki so pomembna za obrambno in samozaščitno usposabljanje. Veliko je rezervnih starešin, ki lahko prenašajo svoje znanje na krajanje in delovne ljudi; vsak dan več je tudi aktivistov socialistične zveze, ki so prevzeli številne politične naloge in med njimi tudi družbenopolitične priprave za splošni ljudski odpor; pa številni delavci Rdečega križa, pripadniki enot civilne zaščite, teritorialnih enot; in seveda predvsem člani zveze komunistov, ki s svojim aktivnim političnim delom pomagajo vsem, ki se ukvarjajo s to pomembno družbeno in politično dejavnostjo.

Poudarek pri obrambnem in samozaščitnem usposabljanju je torej na temeljnih celicah naše družbe. Tako je zapisano tudi v stališčih predsedstva SR Slovenije o obrambnem in samozaščitnem usposabljanju delovnih ljudi in občanov, takšno usmeritev je posebej poudarila republiška koordinacijska komisija za obrambno in samozaščitno usposabljanje. Povsem zanesljivo bo tudi akcija NNNP pokazala, da pri obrambnem in samozaščitnem usposabljanju ne sme biti ne profesionalizma in ne časovno odmerjenega delovanja in vsak delovni človek in občan se mora aktivno vključiti v to delo. Letošnje izkušnje akcije

NNNP ter usposabljanje delovnih ljudi in občanov za obrambo in samozaščito nam bodo izredno koristile v nadaljnjih prizadevanjih. Še letos bo namreč potrebno izoblikovati načrt obrambnega in samozaščitnega usposabljanja delovnih ljudi in občanov za leto 1980, takoj zatem pa pripraviti tudi osnove srednjeročnega načrta za obrambno samozaščitno usposabljanje delovnih ljudi in občanov. Vsako leto bodo naloge čedalje bolj zahtevne, dela bo vse več, toda vse večje bodo tudi možnosti, ki jih bodo imele naše krajevne skupnosti in delovne organizacije. In iz leta v leto bo tudi razežnost znanja in spoznanj vsakega občana, vsakega delovnega človeka, vse širša in bogatejša tudi na obrambnem in samozaščitnem področju. S takšnim bogatstvom znanj pa se bo naš delovni človek in občan lahko vse uspešneje vključeval v vsako akcijo — ob naravnih nesrečah pa tudi v vojni.

V tem tudi vidimo pomen obrambnega in samozaščitnega usposabljanja delovnih ljudi in občanov prav v času akcije nič nas ne sme presenetiti. V tem vidimo pravo pot, ki nas vodi k vse večji in boljši obrambni usposobljenosti, ki bo največji prispevek naše obrambne moči v vsaki krajevni skupnosti, vasi, zaselku in na vsej jugoslovanski obrambni in samozaščitni črti.

IVO TOMINC

VARSTVO OKOLJA IN NNNP

Koncept akcije NNNP sloni na ljudeh, na njihovi zavesti, znanju in pripravljenosti braniti dosežke naše socialistične revolucije. Ljudje pa morajo biti predvsem zdravi, da bodo lahko opravljali vse naloge, ki jih zahteva ta akcija oziroma bi jih zahtevala resnična katastrofa, če bi do nje prišlo. Eden glavnih pogojev za zdravje občanov pa je zdravo okolje. Onesnažen zrak je danes v Sloveniji hujši morilec kot avtomobilisti, onesnažene vode morijo ribe in menda le sreča preprečuje, da ne morijo tudi ljudi, na plodni zemlji raste skoraj več hiš, tovam in cest kot pa žita in poljščin, naši gozdovi so smetišča. In kaj bo, ko bo naše življenje zaradi takega ali drugačnega (hudega) vzroka izgubilo svoj ustaljeni red? Bomo začeli šele takrat čistiti potoke, da jih bomo sploh lahko pili, vodovod pa ne bo deloval? Bomo spali v jami med odpadki, ki smo jih sami nametali vanjo? Ali se bomo borili v gozdovih med odvrženimi štedilniki, kupi smeti, vsi pokašljujoči, ker nas bo onesnažen zrak že v miru oneposobil za boj? Bomo zaman trkali na vrata gorskih kmetij, da bi dobili hrano.

Verjetno tako res ne bo, da pa veliko ne manjka do takih ra-

zmer, bržčas vemo vsi. Le naredimo bore malo.

Kolikšna je koncentracija strupenih plinov v zraku v vaši KS? Kako bi se jo dalo zmanjšati? Akcija NNNP bo sicer končana 30. septembra, vendar se za obrambo pripravljamo stalno, zato naj to postane tudi del varnostne ocene v krajevni skupnosti ali delovni organizaciji, program sanacije pa tudi del priprav na splošno ljudsko obrambo. Marsikdaj je glavni krivec za to, da onesnaženja ne zmanjšamo, res denar, še večkrat pa nezanimanje in podcenjevanje problema. Kot lahko le združeni branimo svojo domovino, se lahko le združeni nadajamo »zmage« tudi na tem področju. Ekološke katastrofe v zraku pri nas sicer še nismo doživeli, toda ob naraščanju števila industrijskih obratov se nam lahko pripeti tudi to. Nanjo pa moramo biti pripravljeni. Organizacija združene dela sama verjetno že ve, kaj bo ukrenila ob takem primeru, nujno pa bi morala vsaka krejvena skupnost poznati vse potencialne nevarnosti, ki ji grozijo zaradi industrijskih objektov, in se nanje dobro pripraviti.

Podobno je z vodo. Sanacija večjih vodotokov je dolgoročen

proces, ki zahteva skupno akcijo, da nas ne bodo po nepotrebem doletele katastrofe. Potoke in studence pa lahko očistimo zelo hitro. Tudi marsikaterega od opuščenih vodnjakov se še da »oživiti«. Pomanjkanje vode je namreč huda nadloga, in zanjo ni nujno, da jo povzroči naravna katastrofa, lahko je to suša ali pa onesnaženje, ki nam stalno grozi. A če bomo pripravljani nanjo, bodo posledice veliko manjše. Tudi to mora postati del varnostne ocene vsake krajevne skupnosti in del priprav na splošno ljudsko obrambo.

Če bodo porušene naše hiše, se bomo v prvih trenutkih zatekli v gozdove, ki nam nudijo vsaj malo zavetja. Zatekli pa se bomo v najbližje gozdove — v tiste, kamor odvažamo odpadni material in smeti. Zato je akcija NNNP tudi priložnost, da odpravimo taka divja smetišča, predvsem pa za to, da se dogovorimo, da tega ne bomo več počenjali, da skupaj z sanitarno inšpekcijo in s komunalnimi podjetji določimo prostore, ki jih bomo uporabljali v ta namen. Naj nam ne bo odveč peljati smeti tja, obrestovalo se nam bo v miru in v vojni. Nepošteno bi bilo tudi, če bi tako čiščenje preložili na mladino. Mladi

tega niso nanosili tja, ob tem delu lahko dobijo občutek, da lahko odrasli odmetavajo odpadke, ker jih bo že mladina pospravila. Tak občutek pa ni »vzgojen«. In če bomo imeli med akcijo vajo v naravi, pomislimo tudi na to, kaj bo za nami ostalo. Smeti so lahko zelo izdajalske?

Skrbeti moramo tudi za čistost jam, brezen, zijalk, to niso le odlična skrivališča in zavetje za prebivalstvo, nemalokrat so tudi vodni rezervoarji.

Samo zdrava, čim manj onesnažena narava omogoča človeku, da preživi. Zato ob vsakem posegu vanjo pomislimo tudi na to, da lahko pride čas, ko bomo popolnoma odvisni od nje. In takrat nam bo vrnila tisto skrb, ki smo ji jo posvečali.

Čim bolj bomo občani poznali svoje okolje, čim bolj bomo skrbeli zanj, čim več bomo naredili za to, da bo ostalo lepo in zdravo, tem bolj ga bomo imeli radi in bolj odločno ga bomo branili. Tudi to je del domovine — nihče pa ne mara domovine, ki je umazana, zanemarjena, grda. Zato je odnos do okolja tudi del patriotizma, ki ga moramo spodbujati in varovati prav tako kot našo socialistično ureditev, bratstvo in enotnost in neuvrščenost.

Zveza društev za varstvo okolja Slovenije

NAŠA OBRAMBA V AKCIJI NIČ NAS NE SME PRESENETITI

Obrambno vzgojna in družbenosamozaščitna akcija Nič nas ne sme presenetiti zavzema v teh mesecih vse širše družbene razsežnosti. Vanjo se prek najrazličnejših oblik obrambnega in samozaščitnega usposabljanja vključuje vse več temeljnih organizacij združenega dela in krajevnih skupnosti, vse več delovnih ljudi in občanov. Akcija je že doslej pokazala, da je moč in kvaliteta obrambnih in samozaščitnih priprav pravzaprav v njihovi vseljidski širini in je že doslej opozorila na številne nove oblike in načine vključevanja širokih ljudskih množic v te priprave.

Pri tem ima svoje pomembno mesto tudi revija Naša obramba. Številni bralci, ki redno spremljajo revijo, dobro vedo, da se je že doslej uspešno vključevala v krepitev obrambne in samozaščitne moči naše samoupravne socialistične družbe. Vztrajno je širila v vseh strukturah našega prebivalstva, kamor redno prihaja vsak mesec, obrambno in družbeno samozaščitna misel. Na primerih iz našega narodnoosvobo-

dilnega boja in socialistične revolucije ter na izkušnjah mnogih uspešnih bojov zatiranih ljudstev z mračnimi silami imperializma in hegemonizma v svetu tako utrjuje vero in prepričanje v nepremagljivost bratsko povezane samoupravne socialistične skupnosti jugoslovanskih narodov in narodnosti.

Vsebinsko tako zasnovana je Naša obramba spodbujevalec in eden izmed strokovnih nosilcev mnogih aktivnosti v akciji Nič nas ne sme presenetiti. V programih akcije morajo namreč biti, kot je bilo dogovorjeno na predsedstvu republiške konference SZDL Slovenije, zajete tudi »naloge celovitega idejnopolitičnega in strokovnega usposabljanja vseh struktur prebivalstva, usposabljanja vseh družbenih in upravnih organov, družbenih služb in dejavnosti ter vodstev družbenopolitičnih in družbenih organizacij za opravljanje nalog v vojni in ob naravnih nesrečah. Zlasti akcije mora biti pri tem usmerjeno v politično in strokovno usposabljanje vseh delovnih ljudi in občanov, zlasti mladine v

temeljnih samoupravnih skupnostih in združenjih...«.

Prav tu, pri političnem in strokovnem usposabljanju delovnih ljudi in občanov pa ima svojo pomembno družbeno odgovornost tudi revija Naša obramba. Naj povzamemo besede predsednika Republiške konference SZDL Mitje Ribičiča iz uvodnega članka v letošnji januarski številki Naše obrambe, ko je takole ocenil pomen in odgovornost revije za obrambno usposabljanje prebivalstva: »Ta revija je v minulih letih s svojo vsebino in naklado, ki dosega že 120000 izvodov, postala nepogrešljiv pripomoček pri obrambnem usposabljanju pripadnikov obojnih sil in vseh dejavnikov ljudske obrambe in družbene samozaščite, vseh delovnih ljudi in občanov. V tem je njen velik, zlasti pa tudi v prihodnje nepogrešljiv delež pri usposabljanju vsega prebivalstva, še posebej mladine, pri krepitevi ljudske obrambe in družbene samozaščite.«

S takšno usmeritvijo in vsebinsko zasnovano postaja revija vse močnejše sredstvo po-

družbljanja ljudske obrambe in varnosti.

Seveda pa bo ta delež pri krepitevi ljudske obrambe in družbene samozaščite toliko večji, kolikor več družin bo naročenih na Našo obrambo, kolikor več delovnih ljudi in občanov bo imelo možnost, da se ob njej politično in strokovno usposablja. Zato je akcija Naša obramba v vsako družino neločljivo povezana z akcijo nič nas ne sme presenetiti, zato je njen sestavni del Akcija Nič nas ne sme presenetiti bo toliko bližje končnemu cilju, kolikor bolj bo pripomogla k obsežnejšemu, celovitejšemu in stalnemu političnemu in strokovnemu usposabljanju vseh delovnih ljudi in občanov, kar pa je spet v veliki meri odvisno od razširjenosti revije Naše obrambe kot nepogrešljivega pripomočka pri obrambnem usposabljanju delovnih ljudi in občanov.

Kako doseči, da bo Naša obramba tudi v prihodnje nepogrešljiv pripomoček pri usposabljanju vsega prebivalstva, predvsem pa mladine pri krepitvi

NEKATERE MOŽNE PREDPOSTAVKE ZA AKTIVNOST KRAJEVNE SKUPNOSTI V AKCIJI NNNP

1. Predsednik odbora za ljudsko obrambo in družbeno samozaščito oziroma predsednik sveta krajevne skupnosti je od upravnega organa za ljudsko obrambo občinske skupščine prejel naslednje obvestilo: »Ukazana je mobilizacija vseh enot oboroženih sil, v zvezi s tem do prihoda predstavnika našega organa v vašo KS opravite vse priprave za vpoklic vojaških obveznikov, ki so razporejeni v enote oboroženih sil.«
Navedena predpostavka narekuje aktiviranje kurirjev, ki so določeni za raznašanje pozivov za vpoklic vojaških obveznikov, razporejenih v oborožene sile.

2. Ugotovljeno je, da izvajalci posameznih nalog, ki izhajajo iz ukrepov za pripravljenost v krajevnih skupnostih, niso seznanjeni z nalogami in postopki, ki jih morajo opraviti ob izvajanju načrta za pripravljenost, vojnopolitične razmere pa so take, da lahko vsak trenutek prič-

kujemo ukaz za izvajanje ukrepov pripravljenosti.

Predpostavka narekuje nujen klic vseh oseb, ki izvajajo določene naloge v zvezi z ukrepi za pripravljenost in da vsako od teh oseb seznanimo z nalogo.

3. Iz poročil v sredstvih za informiranje (RTV, dnevni časopisi itd.) krajanji sklepajo, da so vojnopolitične razmere resne ter da ni izključena agresija na naše ozemlje.

Glede na to, da KS v obrambnih pripravah niso vsakemu krajanu opredelile naloge, postopkov in ukrepov v času neposredne vojne nevarnosti, krajanji prihajajo v KS in zahtevajo informacijo o svojih nalogah, postopkih in ukrepih v tej situaciji.

Predpostavka zahteva, da odbor za ljudsko obrambo in družbeno samozaščito razpravlja o razmerah, določi konkretne naloge in postopke za krajanje ter način obveščanja in seznanjanja krajanov z nalogami, postopki in ukre-

pi v času neposredne vojne nevarnosti.

4. Ob močnem potresu, ki je zajel KS, je pod ruševinami stanovanjskih zgradb in pod zgradbami delovnih organizacij ostalo določeno število krajanov in delavcev izbruhnili pa so tudi požari, kar zahteva aktiviranje vseh enot civilne zaščite v krajevni skupnosti in v delovnih organizacijah. Ob mobilizaciji enot civilne zaščite v krajevni skupnosti ugotovijo, da veliko število pripadnikov manjka, ker so razporejeni v enote civilne zaščite v delovnih organizacijah.

Predpostavka zahteva, da določeni člani štaba civilne zaščite v KS takoj stopijo v stik z delovnimi organizacijami, v katerih so zaposleni krajanji iz območja KS, ter z delovnimi organizacijami uskladijo razporeditev krajanov.

5. Štab civilne zaščite v KS naj določi 1 do 3 stanovanjske zgradbe, kjer bodo z

ročno signalno sireno na hodniku zgradbe dali znak za zračni napad.

V tem primeru morajo stanovalci hitro oditi v zaklonišča. Tako bomo preverili seznanjenost stanovalcev z določenimi signali in ravnanje stanovalcev in civilne zaščite v stanovanjskih hišah.

6. Ob potresu, ki je zajel KS, je bila porušena podružnica banke (trgovina, pošta itd.). Krajanji so obvestili svet krajevne skupnosti, da so opazili neznane osebe, ki opazujejo porušeno poslopje in brskajo po ruševinah. Vse kaže, da lahko pride do tatvine oziroma rop. Porušenega poslopja nihče fizično ne varuje, saj so bili delavci porušenega poslopja ob potresu poškodovani in ne morejo zavarovati imetja.

Razmere narekujejo, da KS aktivira določeno število pripadnikov narodne zaščite in fizično zavaruje porušena poslopja.

tvi ljudske obrambe in družbene samozaščite?

To lahko zagotovimo z ustreznimi organizacijskimi in vsebinskimi naporji tako v okviru revije kot v okviru družbenopolitičnih ter obrambnih dejavnikov v temeljnih samoupravnih skupnostih, v temeljnih organizacijah, krajevnih skupnostih in šolah z namenom, da bi tako bogata vsebina revije prišla do čim večjega števila ljudi.

Zato bi kazalo revijo v akciji Nič nas ne sme presenetiti usmeriti v naslednje:

Naša obramba naj bi še intenzivneje spremljala vse dejavnosti v zvezi z akcijo NNNP in naj bi bralcem posredovala čim več napotkov oziroma izkušenj, pridobljenih med akcijo;

— izdajatelji revije »Naša obramba« oziroma osnovni nosilci obrambnega usposabljanja v republiki bodo še bolj uskladjili vsebino revije s programi obrambnega usposabljanja rezervnih vojaških starešin, pripadnikov teritorialne obrambe in milice, mladine in vsega prebivalstva. Poleg tega naj bi spodbujali obveznike obrambnega usposabljanja k individualnemu proučevanju ustreznega gra-

diva iz Naše obrambe in naj bi tako dosegli, da bi revija resnično in povsod postala nepogrešljiv pripomoček pri obrambnem usposabljanju pripadnikov oboroženih sil in vseh dejavnikov ljudske obrambe in družbene samozaščite, vseh delovnih ljudi in občanov;

— glede na splošno družbeni pomen revije Naša obramba, zlasti pa njen pomen na področju obrambnih priprav oziroma obrambnega usposabljanja ter v zvezi s tem glede na njeno vlogo v akciji NNNP bi bilo dobro, da bi se socialistična zveza skupaj z drugimi dejavniki še bolj zavzela, da bi akcija Naša obramba v vsako družino čimprej dosegla svoj končni cilj.

Da bi bili naporji pri pridobivanju novih naročnikov v številnih temeljnih samoupravnih skupnostih v akciji NNNP čim bolj usklajeni, so izdajatelji revije poslali vsem odborom za ljudsko obrambo in družbeno samozaščito v krajevnih skupnostih, temeljnih organizacijah in šolah pismo s priporočilom družbenopolitičnim dejavnikom, zlasti krajevnim konferencam sociali-

stične zveze in zveze rezervnih vojaških starešin, osnovnim organizacijam zveze socialistične mladine in zveze sindikatov, naj z načrtnim in dobro organiziranim pristopom dosežejo, da se bo na Našo obrambo naročilo, jo prebiral in se ob njej politično in strokovno usposabljal čim več delovnih ljudi in občanov oz. mladine. Dosedanja akcija Naša obramba v vsako družino je namreč kljub visoki nakladi revije pokazala, da so še možnosti za njeno nadaljnje naraščanje. Doseženi rezultati v nekaterih občinah, krajevnih skupnostih in organizacijah združenega dela to tudi potrjujejo. Naj navedemo kot primer občino Radovljica, kjer prihaja revija že skoraj v vsako drugo družino, v šestih občinah pa v vsako tretjo, v krajevni skupnosti Krško pa je naročenih na revijo 65% družin. To najbolj zgovorno dokazuje, da obstajajo realne možnosti, da bi z načrtno in dobro organizirano akcijo v krajevnih skupnostih in v združenem delu nakladi revije podvojili, saj se s tem ustrezno dviga tudi politično in strokovno znanje bralcev s področja ljudske obrambe in družbene samozaš-

čite.

Akcijo Naša obramba v vsako družino je potemtakem potrebno v akciji NNNP uresničevati še bolj zavzeto kot doslej, svoj vrh pa naj doseže v dneh pred 30. septembrom. Tega dne bomo v vseh krajevnih skupnostih ugotavljali končne rezultate letošnje akcije NNNP, torej tudi rezultate, ki smo jih dosegli pri širjenju obrambno-vzgojnega tiska, zlasti pa pri razširjanju revije »Naša obramba« med prebivalstvom, kot je napisano v pismu odborom za ljudsko obrambo in družbeno samozaščito. Tako bomo množici prispevkov in številnih prizadevanj, da bi splošno ljudsko obrambo in družbeno samozaščito razvili v vseljudsko gibanje v skladu z besedami tovariša Tita in sklepi XI. kongresa Zveze komunistov Jugoslavije, dodali še enega. Tako vseljudsko gibanje bo najmočnejša garancija za mirno in ustvarjalno življenje vseh nas, poroštvo, da bi uspešno ubranili svobodo in neodvisnost naše samoupravne socialistične domovine, če bi bilo potrebno.

TELESNOKULTURNA ORGANIZACIJA V AKCIJI

Dejavnost telesnokulturnih organizacij je po svoji naravi tako različna, da ni mogoče v celoti navesti vseh nalog, ki jih morajo opraviti telesnokulturne organizacije in skupnosti v zvezi s splošno ljudsko obrambo in družbeno samozaščito. Prav tako tudi ni mogoče navesti vseh nalog pri preverjanju usposobljenosti telesnokulturnih dejavnikov in njihovega članstva v sklepnem delu akcije, ki bo 29. in 30. septembra.

Zato bomo navedli le primer telesnokulturne organizacije in nekaterih njenih nalog, ki naj služi za usmeritev tudi drugim dejavnikom v telesni kulturi. Gre za telesnokulturno organizacijo (društvo) s 300 do 5000 člani in z razvejano dejavnostjo splošne vadbe vseh oddelkov, strelstva, planinstva, taborjenja in sekcijami tekmovalnega športa (športne rekreacije ali selektivnega športa) v smučanju in rokometu. Društvo ima svoj dom s telovadnico ter večnamensko zunanje igrišče. V domu imajo prostore tudi družbenopolitične organizacije, objekt pa uporablja za potrebe telesne vzgoje tudi bližnja osnovna šola in krajani. V pripravah na akcijo bo društvo izdelalo oziroma dopolnilo obrambni načrt in opravilo kon-

kretno nalogo iz tega načrta.

Naloge društva v zvezi z akcijo so predvsem naslednje:

1. Varnost objekta

— preveriti vse instalacije (za plin, elektriko, vodo),

— ugotoviti in odpraviti pomanjkljivosti na strehi, oknih, vratih (ključavnice),

— preveriti požarno-varnostne naprave (sprejet požarno-varnostni pravilnik, zadostno število napolnjenih gasilnih aparatov, pripravljena vsa orodja in lestve za gašenje in reševanje),

— preveriti razdelitev nalog članstva v primerih požara, potresa, visokega snega, eksplozije, povodnji in drugih elementarnih nesreč,

— preveriti način obveščanja ob alarmiranju,

— ugotoviti in odpraviti nastajanje škode na objektu (zamakanje, rjavenje).

2. Uporaba objekta

Kar gre za edini telesnokulturni objekt v krajevni skupnosti, bo uprava društva ob sodelovanju članstva ugotovila smotnost uporabe objekta in ocenila možnosti vzdrževanja.

Društvo bo sprejelo tak urnik vadbe in uporabe objekta, da bo čimbolje izkoriščen. Društvo bo dalo prednost tistim vad-

benim skupinam, kjer je učinek največji s fiziološko-obrambnega, vzgojnega in tudi finančnega stališča. Prav tako je pomembno, da čimveč krajanov vseh kategorij redno vadi v objektu, pri čemer je potrebno enakomerno izkoristiti telovadnico (igrice-otroci, športne igre-odrasli, gimnastika itd.), zunanja igrišča (nogomet, rokomet, atletika), naravo (hoja, tek, planinstvo, orientacija, smučanje, drsanje, sankanje, kolesarjenje itd.)

3. Delo s članstvom

V prizadevanjih za vzgojo zdravega, moralno-politično osveščenega članstva bo društvo zlasti razvijalo samoupravne odnose v organizaciji in preverjalo dosežene rezultate.

Društvo zato ne bo razvijalo samo telesnokulturne dejavnosti, ampak bo v oblikah družabnega življenja, s predavanji, prikazovanjem filmov, z izleti in obiski iz NOB znanih krajev in spominskih obeležij razvijalo čut patriotizma in odgovornosti do družbe. Ob takih priložnostih je zelo primerno tudi temeljiteje spoznavati zlasti mladino z naravnimi možnostmi bližnje okolice, organizirati priložnostna tekmovanja v streljanju, orientaciji, iznajdljivosti, izkoriščanju narave za te-

lesnokulturne namene in drugo. Mladino lahko seznanjamo s kurirskimi nalogami, z reševanjem praktičnih problemov, z načini propagandnih akcij, z možnostmi konspiracije itd.

4. Povezovanje z drugimi nosilci akcije

Vključevanje društva v skupen program akcije, ki ga pripravlja koordinacijski odbor pri krajevni konferenci SZDL ali drug ustrezen organ v krajevni skupnosti, je ena najpomembnejših nalog.

Ker društvo goji tudi taborništvu in strelstvu, bodo taborniki pregledali opremo, pripravili tekmovanja v postavljanju šotorov in drugih taborniških veščinah, strelci pa se bodo povezali s štabi teritorialne obrambe in skupaj z njimi organizirali tekmovanja za članstvo, pa tudi za druge krajanje. Uprava društva se bo povezala s štabom civilne zaščite in narodno zaščito in se dogovorila o vključitvi članstva, ki ni zajeto v dejavnostih, povezanih s splošno ljudsko obrambo, v izvajanje varnostnih nalog

Uprava se bo povezala tudi s šolo in skupaj z njo načrtovala akcijo v skladu s programom celotne krajevne skupnosti.

Uprava društva se bo prek štaba civilne zaščite dogovorila tudi za predavanja o prvi pomoči za vse članstvo, s prostovoljno (poklicno) gasilsko četo pa o požarno-varstvenih ukrepih, o reševanju v primeru požara in drugih elementarnih nesreč.

Uprava društva bo tudi poskrbela za to, da bo program vključevanja telesne kulture v akcijo, ki sta ga pripravili občinska TKS in ZTKO, usklajen v krajevni skupnosti glede na specifično dejavnosti, naravno okolje, gospodarske, ekonomske in druge aspekte.

Društvo bo sproti analiziralo priprave na akcijo ter jih sproti usmerjalo.

Prvi dan akcije bo društvo, upoštevaje navodila ustreznih organov SZDL v KS, predvsem namenilo nalogam, ki so širšega družbenega obrambno varnostnega pomena

Drugi dan bo namenjen izvajanju množičnih akcij in demonstraciji vključevanja telesne kulture v splošno ljudsko obrambo, prirejanju pohodov in tekmovanj.

AKTIVNOST HIŠNIH SVETOV V AKCIJI NNNP

— Aktivirati vse stanovalce za udeležbo v akciji NNNP.

— Kar največ ljudi seznanjenih s ciljem in namenom akcije.

— Izdelati načrt razporeda stanovalcev po zaklonskih hiše.

— Zagotoviti, da bomo uporabniki zaklonskih po izdanem ukazu izpraznili zaklonska.

— Tehnične komisije in splošne enote civilne zaščite seznaniti z razporeditvijo: gasilskih aparatov, hidrantov; določiti v hiše 6 do 8 odraslih stanovalcev, ki bodo seznanjeni, kje so shranjeni požarni aparati, kje so ključi, kje so hidrantne gasilske cevi, kje se izključuje plin, voda in elektrika za vso stavbo.

— Seznaniti vse stanovalce z zakonskim določilom o zatemnjevanju, o obveznosti utesnitve stanovalcev, dajanja materialnih sredstev (šotorov, vozil, orodja...) ob elementarnih nesrečah in v vojni; rok do konca junija.

— Vsi stanovalci, v številni doraščajoča mladina, naj bodo seznanjeni

z enotno predpisanimi znaki za alarmiranje.

— Pod vodstvom hišnih svetov pripraviti praktične vaje za primer potresa in nevarnosti požara.

— Do 20. VI. naj vsako gospodinjstvo in hišni svet izvede vse preventivne ukrepe požarne varnosti (odstranjevanje vnetljivih snovi iz garažnih boksov, podstrešij in drugih skupnih prostorov); splošna enota civilne zaščite kontrolira, kako je naloga opravljena.

— Prav je, da ima vsako gospodinjstvo pripravljene rezervne ključe za vozilo in garažo, da bi v primeru ogroženosti lahko tudi sosed umaknil vozilo na varnejši prostor.

— V mesecu septembru, ko bo izvedena vaja s predpostavko, da je kraj prizadel potres, bo koordinacijski odbor akcije NNNP 79 določil hiše oziroma niz blokov, katerih stanovalci se bodo zatekli v zaklonska.

— Poskrbeti, je treba, da bodo

gasilni aparati v hišah tehnično pregledani na podlagi norm, ki jih določa predpis.

— Do konca septembra je potrebno ugotoviti, koliko gospodinjstev bo nabavilo paket rezervne hrane oziroma koliko družin ga že ima.

— Preveriti oskrbljenost stanovanjskih zgradb z opremo za reševanje ter oskrbljenost delovnih ljudi in občanov s sredstvi za osebno in kolektivno RBK zaščito.

— Preveriti organiziranost civilne zaščite po stanovanjskih zgradbah in jo organizirati povsod, kjer še ne deluje.

— Preveriti pripravljenost za izvajanje posameznih ukrepov civilne zaščite ter organizirati akcije za izvajanje preventivnih ukrepov civilne zaščite pregledati kleti in podstrešja ter odstraniti požarno nevarne snovi v stanovanjskih zgradbah, pregledati zaklonska in izpolniti načrt zaklanjanja itd.

UREDNIŠKI ODBOR:

Marko OROŽEN, Julij PLANINC, Tone RAKOVIČ, Ljubo JASNIČ, Franc ČRNUGELJ, Vlado ŽORŽ, Milan VOLČIČ

Koristna pobuda OO sindikata Zavoda za usposabljanje Janeza Levca v Ljubljani

Nedorečenosti o usposabljanju prizadetih otrok

Sonja Gašperšič

Republiški odbor delavcev vzgoje in izobraževanja in izvršni odbor skupnosti organizacij za usposabljanje otrok in mladostnikov z motnjami v telesnem in duševnem razvoju sta organizirala posvet o problemih in nalogah pri usposabljanju prizadetih otrok s stališča zakonskega urejanja te problematike, samoupravnega organiziranja, strokovne in kadrovske problematike. Izhodišča za razpravo je izoblikovala skupnost organizacij za usposabljanje, v njih pa so zajeta temeljna vprašanja nadaljnega razvoja te dejavnosti, o katerih se je potrebno izreči v času oblikovanja novih zakonov s tega področja, še posebej pa pripravah na oblikovanje srednjeročnih načrtov.

Geza Cahuk, predsednik republiškega odbora sindikata delavcev vzgoje in izobraževanja, je dejal, da je pobuda za ta posvet dala osnovna organizacija sindikata Zavoda za usposabljanje Janeza Levca v Ljubljani. Zdravko Jeras, predsednik IO skupnosti organizacij za usposabljanje je prvo tako srečanje defektologov s predstavniki sindikata delavcev vzgoje in izobraževanja, samoupravnih interesnih skupnosti in družbenopolitičnih organizacij prav tako ocenil kot pomembno, kajti kot je dejal, gre za otroke, ki so potrebni posebne družbene skrbi pri usposabljanju za kasnejše vključevanje v družbeno koristno delo. Ob tem pa je potrebno upoštevati, da sedanji sistem usposabljanja prizadetih otrok v Jugoslaviji ni enovit, kot tudi ni celoten sistem izobraževanja. Prav tako pa ni mogoče nekritično presajati tujih sistemov usposabljanja prizadetih otrok.

Dušan Parazajda je ugotovil, da republiški odbor ni mogel najti primernejšega trenutka za ta posvet: obravnavamo zakonske osnutke in se pripravljamo na planiranje za novo srednjeročno obdobje. Hkrati pa je to trenutek, ko je usposabljanje prizadetih otrok zašlo v krizo, ki vnaša negotovost med strokovne delavce in se že izraža nekoliko tudi v skrbi za usposabljanje. Gre za usposabljanje izredno heterogene populacije, ki zajema

Tudi prizadeti mladostniki lahko razvijajo svoje ustvarjalne sposobnosti (Fotografija: Andrej Ulaga)

več kategorij in stopenj prizadetosti otrok, od katerih vsaka terja posebne prijeme specialnih pedagogov. Lani je bilo v zavodih za usposabljanje zajetih več kot 8.000 otrok, katerim se je posvečalo 1.400 strokovnih delavcev. V povojnih letih se je usposabljanje prizadetih otrok v Sloveniji dinamično razvijalo, kar je omogočilo, da so bili prizadeti otroci skoraj v celoti usposobljeni za delo. Želja po modernizaciji usposabljanja pa je vnesla nemir med strokovne delavce, saj smo v delo precej improvizirano vnašali različne koncepte.

Osnovni problem v sedanji krizi je torej strokovne narave, čeprav gre tudi za pereča vprašanja svobodne menjave, strokovnih kadrov itd. Na tem področju ne bi smeli improvizirano vnašati nedorečenih konceptov. V Sloveniji smo po vojni dosegli raven usposabljanja, ki je ni mogoče primerjati z izkušnjami drugih republik, zato tudi ni mogoče nekritično sprejemati tez za kongres Društva defektologov Jugoslavije. Število otrok v slovenskih zavodih za usposabljanje

v zadnjih petih letih močno upada, saj smo mnoge prizadete otroke vključili v redne osnovne šole. Ta sicer pravičen ukrep pa so osnovne šole pričakale ne pripravljen, kajti ti otroci potrebujejo posebne oblike in metode dela pa tudi posebne materialne pogoje. Zato je bil to predvsem prehod delno prizadetih otrok iz enega prostora v drugega, vprašanje pa je, ali so se ti otroci resnično integrirali v okolje normalno razvitih otrok. Specialni pedagogi so prepričani, da to še ni prava integracija, da obstaja nevarnost, da s tem uvažamo prikrito segregacijo (če integracija pomeni vključevanje otrok v normalno okolje, pomeni segregacija njihovo izločanje). Če prizadeti otrok v rednem oddelku osnovne šole ne uspe, če ne doživi samopotrditve, če se srečuje z vsebinami, ki jih ne razume, ne moremo govoriti o njegovi integraciji. Ocene, da je integracija humanejša oblika usposabljanja prizadetih otrok, včasih spremlja tudi misel, da je tudi ekonomsko bolj sprejemljiva. Seveda gre v tem primeru za

veliko zmoto, kajti vsakršno specialno usposabljanje terja več sredstev. Defektologi so prepričani, da te integracije danes ne spremljajo vlaganja v materialne pogoje, saj bi med drugim verjetno morali premestiti tudi precej specialnih pedagogov v osnovne šole.

Usposabljanje prizadetih otrok je medresorska dejavnost in je danes deležna skrbi različnih samoupravnih interesnih skupnosti: izobraževalnih, zdravstvenih, skupnosti socialnega skrbstva, otroškega varstva, zaposlovanja. V vseh skupnostih pa je usposabljanje prizadetih otrok kot manjšinska dejavnost, ki ima izredno malo delegatov izvajalcev, pa tudi med delegati uporabnikov ni staršev prizadetih otrok.

Razprava je bila najbolj živahna ob strokovnih dilemah. Tako je zavrnila na posvetu izrečeno tezo, da je mogoče doseči večjo integracijo delno prizadetih otrok v osnovno šolo tudi z dopolnilnim poukom. Gre za socialno integracijo, integracijo v smislu usposabljanja v normal-

nem okolju, ni pa mogoče prisiliti prizadetih otrok, da bi osvojili tisto, česar niso sposobni dojeti. Razpravljalci so tudi povedali, da pojem integracije delno prizadetih otrok v osnovne šole strokovni krogi v Jugoslaviji vsak po svoje razlaga in da zlasti ni jasna vloga defektologa in specialnega pedagoga v reformiranem sistemu, kaj bo delal v specialnih zavodih in kaj v osnovnih šolah. Najbrž tudi naš osnutek zakona o osnovni šoli še ni razjasnil vseh perečih vprašanj usposabljanja otrok. Veliko več pozornosti bi morali dati institucionaliziranemu strokovnemu razvrščanju otrok (obsodili so komisije »veselih honorarcev«), hkrati pa celotno družbeno in še posebej šolsko ok olje osveščati, kar zadeva naloge pri usposabljanju prizadetih otrok v normalnem okolju. To je potrebno, sicer bo moteni otrok v normalnem okolju le še bolj moten. Opozorili so tudi, da razpisi kažejo, kako osnovnim šolam manjkajo posebni kadri. Seveda pa bi bilo tudi treba opredeliti naloge posebnih pedagogov in defektologov na osnovni šoli, kajti zapiranje v kabinetno delo očitno ne bo mnogo prispevalo k integraciji motenih otrok v redno šolo. Seveda so govorili tudi o dilemah, kako naj se moteni otrok nemoteno vključi v svobodne šolske dejavnosti, kako bo sledil pri pouku različnim kontrolam, ki terjajo od njega hitre povratne informacije, kako bo nanj vplival tempo v naših osnovnih šolah. V posebnih šolah so posebni predmetniki, cilj pedagoga pa je usposobiti prizadetega za samostojno delo. In uspehi so veliki, saj so uspeli doslej vse prizadete vključiti v delo. Govorili so tudi o pomanjkanju raziskav na področju usposabljanja motenih otrok, o razvrščanju prizadetih predšolskih otrok, o nujnosti demokratizacije postopka razvrščanja motenih otrok, saj prav v tem primeru danes vladajo skoraj konfliktni odnosi. Sodelovanje s starši in mobilizacija okolja — to je pot, po kateri lahko pomagamo prizadetim otrokom.

Zakon o osnovni šoli bi moral določiti, da je treba otroku, ki teže dojemata, v rednem šolskem

delu zagotoviti več strokovne pomoči, da bi osvojil minimalni program osnovne šole. Bolj prizadete, ki tega programa ne zmorejo, pa je potrebno usmeriti v posebne šole. Zakoni se ne morejo ogniti vprašanju, kdo je dolžan poslati prizadetega otroka na razvrščanje in kdo je odgovoren za njegovo usposabljanje in vključevanje v delo.

Kar zadeva zagotavljanje pogojev za usposabljanje prizadetih otrok, lahko ugotovimo, da se s tem vprašanjem ukvarja skoraj 150 občinskih samoupravnih interesnih skupnosti, vendar je ta skrb le bolj navidezna, saj je ta problematika za vse SIS le problematika manjšine. Od tod tudi počasnost pri planiranju in zagotavljanju pogojev za delo z motenimi otroki. Res smo ustanovili koordinacijsko telo pri Izobraževalni skupnosti Slovenije, ki pa ni in verjetno tudi ne bo moglo odigrati predvidene vloge. Zato so se udeleženci posveta zavzeli, naj bi zakon določil, katera samoupravna in interesna skupnost je matična za reševanje problematike usposabljanja prizadetih otrok, ki bo problematiko obravnavala v celoti, razreševala pa potem skupaj z drugimi interesnimi skupnostmi.

Bogata razprava je luščila vprašanja, ki jih bodo morali opredeliti zakoni: o varstvu predšolskih otrok, o osnovni šoli, o usmerjenem izobraževanju, o zaposlovanju pa tudi drugi izvršilni predpisi. Opozorili so, da današnji oddelek OŠ s 36 učenci in s šolsko uro 45 minut ne omogoča drugega kot frontalni pouk in da je to dejstvo potrebno upoštevati pri integraciji delno prizadetih otrok v osnovne šole; veliki problemi nastajajo tudi pri starših, ki pogosto ne dovolijo razvrščati svojih prizadetih otrok, ker so čustveno prizadeti, pogosto še bolj zaradi nerazumevanja okolja. Prizadetost staršev je sicer potrebno razumeti, toda družba ne sme odstopiti od tistega, kar je za motenega otroka najboljše. Razmisliti je treba o celodnevni šoli za motene otroke in o načinu vključevanja prizadetih otrok v usmerjeno izobraževanje za manj zahtevna dela, za kar pa bo potrebno dvo-

letno šolanje.

Pihalni orkestri Slovenije so počastili letošnje politične jubileje

Prvo tekmovanje v koračnicah

Združenje pihalnih orkestrów Slovenije se je na redni letni skupščini 3. marca letos odločilo za prvo tekmovanje pihalnih orkestrów v koračnicah in figurativnem nastopu in je ta sklep uresničilo v nedeljo, 17. junija v Artičah pri Brežicah.

Prvo tekmovanje v koračnicah je rezultat večletnega razmišljanja in načrtov združenja, ki poleg koračnic uvršča v tekmovanje tudi bobnarske skupine in majorete, kar so danes redne discipline na vseh mednarodnih in svetovnih tekmovanjih, vključujejo pa tudi »show-programe«, ki so posebna privlačnost tekmovanj. Prvi korak pri uresničevanju navedenih ciljev so skupine

že storile v nedeljo v Artičah. Ni dovolj, da orkestri nastopajo samo statično na koncertih, temveč je njihova obveznost tudi parada in zunanega videza teh parad, ki najbolj dvignejo praznično vzdušje naših srečanj in tekmovanj, je potrebno izboljšati dosežke v korakanju godb in na vse večje manifestacije uvesti tudi bobnarske in majoretne skupine.

Za mesto tekmovanja je ZPO Slovenije izbrala Artiče pri Brežicah. Prizadeveni krajani Artiči so letos že četrty organizirali prireditev pihalcev v svojem kraju. Iz prvega srečanja nekaj pihalnih godb se je obseg prireditve naglo večal. Sledilo je področno tek-

movanje pihalnih orkestrów 1977. leta, lani področno srečanje orkestrów, letos pa so Artičani gostili I. republiško tekmovanje pihalnih orkestrów v koračnicah in figurativnem nastopu. Zavzetost Krajevne skupnosti Artiče za to glasbeno zvrst je že rodila prve sadove. Na tekmovanju je zelo uspešno nastopila tudi najmlajša bobnarska skupina osnovne šole Artiče. S tem tekmovanjem smo hoteli spodbuditi mlade za sodelovanje v pihalnih orkestrih in v bobnarskih skupinah, orkestre ter bobnarske in majoretne skupine pa stimulirati za njihov trud in jih tudi spodbuditi k še intenzivnejšemu delu. Strokovno-umetniška žirija v

zasedbi — Rudolf Starič, Pavle Brzulja in Lovro Arnič je ansamble ocenjevala po mednarodnih normah. Ocenjevala je splošno glasbeno in tehnično izpeljavo, zvok, zvočno ravnovesje in čistost zvoka, tempo in dojemanje ter korakanje, disciplino in splošen zunanji videz nastopajočih. Teh norm so se dobro zavedali tudi nastopajoči in so po dolgih temeljnih pripravah dosegli v teh disciplinah zelo lepe uspehe. Uveljavile so se predvsem godbe iz gospodarsko trdnih organizacij, saj skrbijo tudi za njihove instrumente in uniforme in stimulirajo njihove dirigente. Tekmovalci so dosegli:

Pihalni orkester PTT Maribor — 109 točk in zlato plaketo.

Pihalni orkester Muta ob Dravi — 102 točki in zlato plaketo

Pihalni orkester Senovo — 99 točk in zlato plaketo

Pihalni orkester IMPOL Slovenska Bistrica — 97 točk in zlato plaketo.

Srebrno plaketo so prejeli: Pihalni orkester Ptuj z 88 točkami,

Pihalni orkester Prebold z 88 točkami,

Mladinski pihalni orkester glasbene šole Logatec s 87 točkami.

Vse bobnarske skupine in majorete so prejele zlato plaketo. Najvišje število točk 168 je dosegla najmlajša skupina bobnarske OŠ Artiče. Bobnarska skupina glasbene šole Logatec je dosegla 162 točk in majoretna skupina glasbene šole Logatec 155 točk.

Tekmovanje pihalnih orkestrów v koračnicah in figurativnem nastopu se bo v bodoče biennialno menjavalo s tekmovanjem pihalnih orkestrów v koncertnem nastopu, ki je bilo doslej vsaka štiri leta.

T. L.

Tradicionalne športne igre slovenskih papirničarjev v Vevčah

Spet rekordna udeležba?

Ivo Virnik

Konferenca osnovnih organizacij sindikata papirnice Vevče je organizator letošnjih 21. letnih športnih iger slovenskih papirničarjev. Na igrah, ki potekajo te dni v Vevčah, sodeluje blizu 500 športnikov iz papirnice Količevo, Kartonažne tovarne Ljubljana, Papirografike, Rudnika kaolina Črna-Kamnik, Sladkogorske tovarne papirja, Tovarne celuloze in papirja »Djuro Salaj« Krško, Tovarne celuloze in papirja Medvođe, rađeške papirnice in članov delovnega kolektiva papirnice Vevče. Že ta podatek dokazuje, da so doživele igre v zadnjih letih velik razmah, kakršnega ni nihče pričakoval. To je nedvomno dokaz več, da so v delovnih organizacijah slovenske papirne industrije, v katerih združuje svoje delo več kot 8500 delavcev, obrodili prvi sadovi široko zasnovane akcije na področju aktivnega preživljanja prostega časa.

Pri tem seveda ne moremo mimo ugotovitve, da so podobno kot prejšnja leta, tudi tokratne športne igre slovenskih papirničarjev ena izmed oblik nepo-

srednih stikov delavcev in mesto, kjer udeleženci poleg številnih športnih dosežkov izmenjujejo tudi svoje izkušnje na področju gospodarstva in uveljavljanja samoupravnih odnosov.

Ob igrah papirničarjev je prav, da obširneje spregovorimo o dosežkih na področju delavskega športa in rekreacije, ki dobiva v kolektivih združene papirne industrije Slovenije z množičnim odzivom zaposlenih za številne akcije tudi vedno večje razsežnosti. Medtem ko je še pred leti vladalo na tem področju popolno mrtvilo, danes skoraj ni več delovne organizacije, ki ne bi skrbelo za sistematično športno rekreacijo zaposlenih. Med njimi so z doseženimi rezultati na prvem mestu vevški papirničarji, delavci ljubljanske kartonažne tovarne, papirnice Količevo, Sladkogorske tovarne papirja, Tovarne dokumentnega in kartonskega papirja v Radečah in krške tovarne celuloze in papirja. V vseh teh delovnih organizacijah združene slovenske papirne industrije sicer še nimajo poklicnih organizatorjev športne re-

kreacije, vendar z veliko vno skrbe za organizirano tedensko vadbo v dvoranah in na prostem športni referenti, ki delujejo bodisi pri sindikalnih konferencah ali v osnovnih organizacijah ali sindikata.

To kažejo tudi vsakoletna medsebojna srečanja in tekmovanja med temeljnimi organizacijami, na katerih sodeluje vedno več delavcev iz neposredne proizvodnje. Zavedajo se, da ta tekmovanja — obenem s tistimi na ravni krajevne skupnosti in občine sodijo med koristne oblike športne rekreacije. Sindikat pa mora s sodelovanjem članov komisij za šport in rekreacijo prevzeti skrb, da bodo v vseh organizacijah združenega dela papirniške panoge desegli zaželeni cilj: vsak delavec naj bi bil aktiven v športni rekreaciji.

Prizadevni vevški športni organizatorji so letos storili vse, da bi letošnje 21. srečanje slovenskih papirničarjev čim bolj uspelo. Še pred pričetkom športnih iger smo se pogovarjali s Srečkom Andričem, poklicnim organizatorjem športne rekreacije

papirnice Vevče, ki nam je o pripravah na letošnje republiško športno srečanje delavcev papirne industrije med drugim povedal.

»Komisija za šport in rekreacijo v naši delovni organizaciji je ta čas sredi največjega dela. Igre bodo letos v primerjavi s prejšnjimi leti dva meseca prej, zato nas čakajo toliko večje obveznosti. Prvič v zgodovini letnih športnih iger papirničarjev Slovenije organiziramo največjo vsakoletno prireditve delavcev — športnikov naše panoge pred sezono dopustov, kajti jeseni se papirničarji že pripravljamo na zvezne igre delavcev naše panoge. Letošnje republiško športno srečanje papirničarjev združujemo s praznovanjem krajevnega praznika Vevč in Zgornjega Kašlja in s 400-letnico prvih ročno izdelanih papirjev pri nas.«

V počastitev meseca mladosti in letošnjih jubilejev

Številna športna tekmovanja mladih

Janko Babič

V jeseniški občini so se zvrstila številna športna tekmovanja mladih, ki jih je komisija za športno rekreacijo pri občinski konferenci ZSMS Jesenice skupaj z občinsko zvezo telesno-kulturnih organizacij izvedla v počastitev partijskih jubilejev in 87. rojstnega dne tovariša Tita. Blizu 100 mladih se je pomerilo v štafetnem teku, košarki, malem nogometu, odbojki, namiznem tenisu, rokometu in trim akciji »Vsi na kolo za zdravo telo«. Tekmovanj so se udeležili mladi iz osnovnih in srednjih šol, delovnih organizacij, krajevnih skupnosti, družbenih organizacij in društev ter pripadniki JLA.

V štafetnem teku so pri pionirjih zmagali člani ekipe OŠ Žirovnica, pri pionirkah OŠ Karavanških kurirjev NOB Koroška Bela, pri mladincih OO ZSMS Žirovnica, pri mladinkah pa OO ZSMS Rateče-Podkoren.

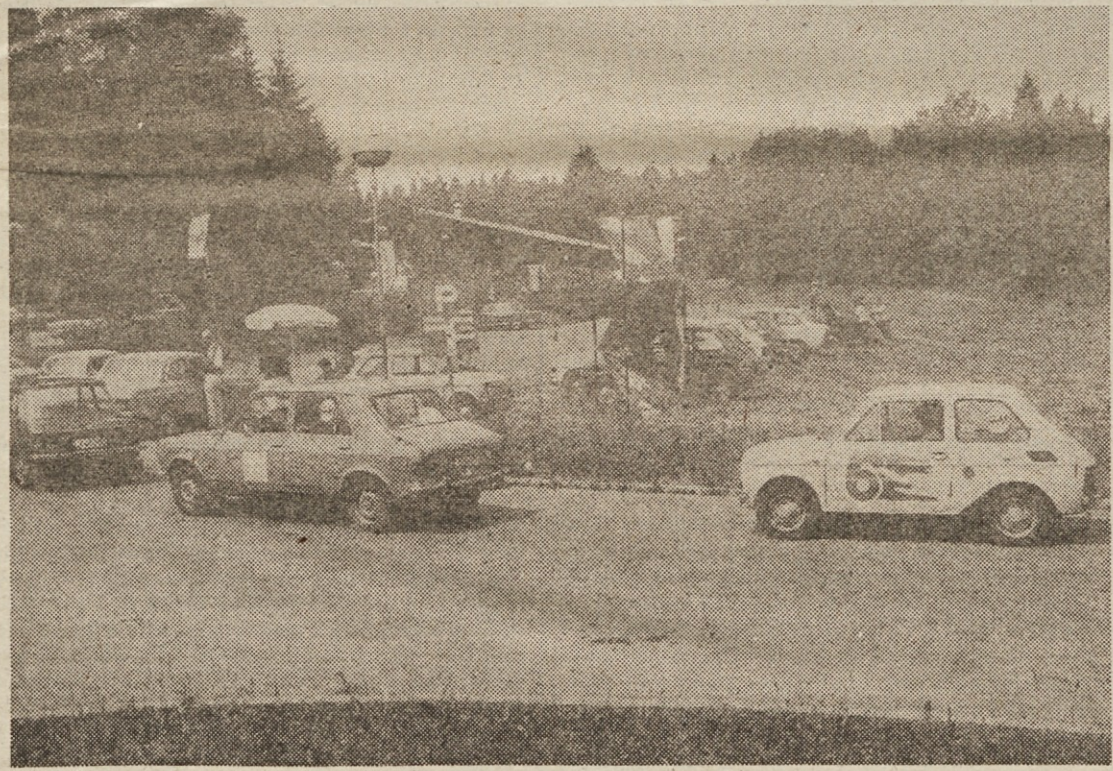
Na košarkarskem turnirju osnovnošolskih ekip je med pionirji zmagala ekipa OŠ »Prežih Voranc« Jesenice, pri pionirkah pa OŠ »16. decembra« Mojstrana.

Najbolj množično je bilo tekmovanje v malem nogometu, kjer je nastopilo kar 26 ekip. Zmagala je ekipa centra srednjih šol Jesenice. Na osnovnošolskem tekmovanju v malem nogometu pa je zmaga ekipa OŠ »Karavanških kurirjev NOB« Koroška Bela.

Na tekmovanju v odbojki je pri mladincih zmaga ekipa OO ZSMS Javornik Koroška Bela, pri mladinkah pa OO ZSMS gimnazija Jesenice.

V namiznem tenisu je bila pri mladincih najboljša ekipa železarskega izobraževalnega centra Jesenice.

Na osnovnošolskem tekmovanju v rokometu so zmagali učenci OŠ »Tone Čufar« Jesenice in učenke OŠ Žirovnica. Akcija »vsi na kolo za zdravo telo« je bila organizirana na štirih krajih v Kranjski gori, v Mojstrani, na Jesenicah in v Žirovnici. Najboljša udeležba je bila na Jesenicah (70 kolesarjev), skupno pa se je v rekreativnem kolesarjenju pomerilo 240 mladih.

Živahen 3. ženski rally

Letošnji 3. ženski rally je organizirala Avto-moto zveza Slovenije v počastitev 60. letnice ZKJ in SKOJ in v okviru akcije NNNP, za izvedbo pa je poskrbelo Avto-moto društvo Lukovica. Start je bil na petih mestih: v Ljubljani, Celju, Novi Gorici, Kranju in Novem mestu. Spretanostno vožnjo so vse voznice opravile pod halo Tivoli v Ljubljani in imele so skupen cilj v Grosupljem.

Največ pozornosti pri gledalcih in ekmovalkah so zbujele startne številke. Ženska revija Jana je namreč razpisala nagrado za najboljšo in najduhovitejšo številko. Zato so se žene in dekleta potrudile. Številke so bile iz krzna, tapet, papirne lepljenke, karikature...

Največ pa je bilo ženskih motivov na temo gospodinjstva. Tako je imela ena od udeleženk številko iz samih žlic in vilic, druga iz deske za rezanje čebule in kuhalnic, spet druga zanimivo tapiserijo, tretja pa je imela številko iz simbolov sreče: štiri pere-

sne deteljice, dimnikarjev in podkev.

Tudi napisji so bili kaj duhoviti, na primer: »Na cesti nisi sam, so tudi norci.« Ali: »Pazi, bedaki na cesti.« (Morda bi bilo prav, če bi za to zadnje opozorilo tu in tam postavili znak tudi ob delavnikih!) Tudi obnašale so se ženske čisto kakor dirkači: »Poglejte, startala je kot sneto kladivo.« Ali: »Umaknite se, tale je kamikaza.«

Skratka, rally je uspel in bil lepo doživetje za tekmovalke in gledalce. Posebnost je bila tudi ta, da so mnoge žene in matere na rallyju vzele s seboj vso družino. (Na povratku je mož spet prevzel krmilo.) Tudi organizacija je tekla brezhibno. Fantje iz Avto-moto društva Lukovica in AMZS so bili ažurni, točni in predvsem natančni. Tako dogodovanja skorajda ni bilo in je tekmovanje teklo nemoteno in v veselem športnem vzdušju.

Rezultati:

Štajerski krak: Danila Razgoršek, Kristina Turk in Anica Mikša.

Dolenjski krak: Majda Vučko, Marija Strajnar in Darja Zaviršek.

Primorski krak: Bernarda Žen, Darja Knez in Vera Sirk.

Gorenjski krak: Romana Lakota, Magda Jan in Slavica Završnik.

Ljubljanski krak: Marinka Čokan, Metka Kersnik in Jožica Anželj.

Generalna uvrstitev, prva 3 mesta: Marinka Čokan, Metka Kersnik in Danila Razgoršek.

Ob razglasitvi rezultatov so trem najboljšim iz vsakega kraka podelili pokrovitelji lepe nagrade: FAM, glavni pokrovitelj za prvo mesto v generalni uvrstitvi Marinki Čokanovi zlatnik z reliefom predsednika Tita. Pokrovitelji posameznih krakov pa so bili: Iskra za gorenjski krak, Hotel Turist za dolenskega, Tehno union za ljubljanskega, Cimos za primorskega in Donit za štajerski krak. FY

Športne igre pobratenih občin

Tretjič zmagovalec Žalec

Tone Tavčar

V soboto so se v Žalcu končale III. športne igre upravnih organov pobratenih občin: Varaždin, Žalec, Kruševac, Bačka Palanka, Travnik, Trogir in Sežana. Sodelovalo je več kot 200 športnikov, ki so se pomerili v kegljanju, šahu, namiznem tenisu in streljanju z zračno puško. Največ uspeha so imeli predstavniki upravnih organov žalske občine, ki so zmagali tudi ekipno in osvojili tri prva mesta. Pokrovitelj tekmovanja je bil izvršni svet skupščine občine Žalec. Nasled-

nje tekmovanje bo v Travniku.

Rezultati:
Kegljanje: 1. Žalec 785, 2. Trogir 579, 3. Sežana 494, 4. Varaždin 413, 5. Kruševac 378.

Šah: 1. Žalec 7,5, 2. Kruševac 6,4, 3.—4. Kruševac, Bačka Palanka po 2 točki.

Mali nogomet: (rezul. finala: Sežana : Kruševac 2:7, Žalec : Bačka Palanka — po podaljšku 1:3, Travnik : Varaždin 0:0 po podaljšku 2:1). 1. Travnik, 2. Varaždin, 3. Bačka Palanka, 4. Žalec, 5. Kruševac.

Namizni tenis: (finalni rezultati: Žalec : Bačka Palanka 2:1, Travnik : Varaždin 0:2, Trogir : Kruševac 2:0). Končni vrstni red: 1. Žalec, 2. Bačka Palanka, 3. Varaždin, 4. Travnik, 5. Trogir. Streljanje z zračno puško: 1. Sežana 401, 2. Kruševac 411, 3. Žalec 410, 4. Trogir 401, 5. Travnik 399 krogov.

KONČNI VRSTNI RED: 1. Žalec 30 točk, 2. Varaždin 21, 3. Kruševac 20, 4. Bačka Palanka 17, 5. Travnik 16, 6.—7. Trogir in Sežana po 14 točk.

STONE TAVČAR

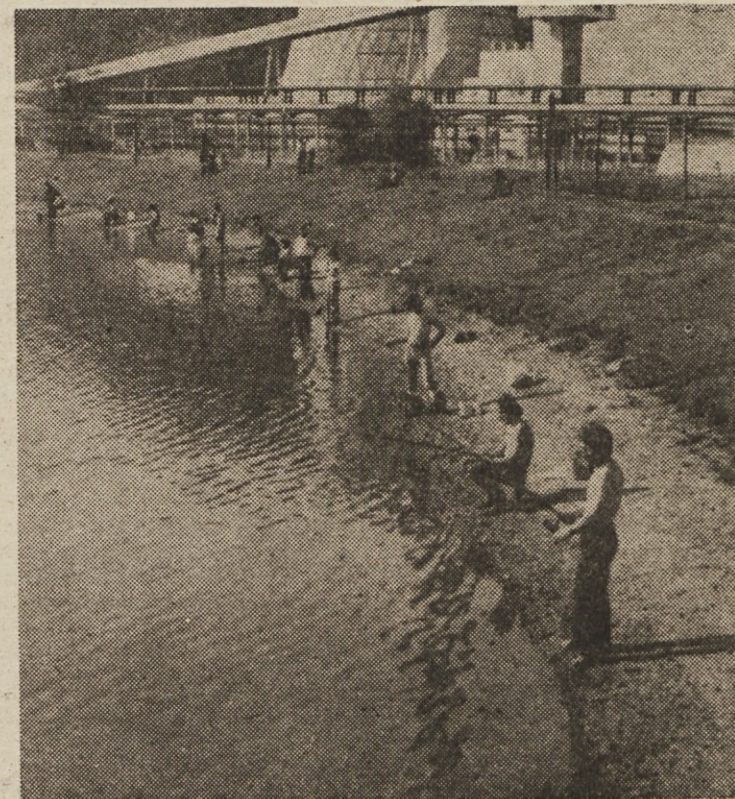
Šoštanj

Več ribičev kot rib

Prvo nedeljo v juniju so se delavci Gorenja znova srečali ob jezeru pri lovu na malo ribo. Tokrat so izbrali jezercer ob Termoelektrami Šoštanj, kjer so ribiči ribiške družine Paka iz Šoštanja uredili ribiški center. Čeprav prijem ni bil najboljši, je srečanje lepo uspelo.

Najboljši je bil Bizjak s 16 ulovljenimi ribicami, sledili so Ježovnik z 11, Vencek 7, Vivod 6, Simončič in Uran s po 4 ribami itd. Med temeljnimi organizacijami je zmaga Galvanika, sledile so Zamrzovalne skrinje, delovna skupnost skupnih služb itd.

H. JERČIČ

Produktivnost

Borivoj Repe

Direktor enega največjih industrijskih obratov v izgradnji, ki jih ta čas premore naša država, je rekel:

»Hodim mimo vaših delavcev. Na eni strani jih dela kakih petnajst, na drugi pa le dva, prese- neča me, kako imate organizirano to vaše delovišče.«

»Ja, se zgodi,« pojasnuje direktor izvajalca del. »Se zgodi,« doda zamišljeno.

»Čez uro sem se spet prišel naokrog in videl, tista dva sta opravila lep kos dela, petnajst pa nič. Kar sedeli so na istem mestu. Okoli pa so razmetane steklenice. Spet sem pomislil na vašo organizacijo dela. Naslednjega dne sem spet prišel mimo. Tistih petnajst je neutrudno sedelo na mestu. Niti ne vidijo več svojih dveh tovarišev, ki sta ta čas že tako daleč naprej na svoji polovici delovišča. Kako lahko to razložite?«

Drugi direktor nerad prične pripovedovati.

»Tistih petnajst je iz našega tozda, tista dva pa sta zasebna kooperanta, s katerimi si pomagamo v sili.«

»Pa večkrat pride do takšne sile?!«

»Ja, se zgodi...«

Direktorja nadaljeto pogovor o drugih problemih. Mudi se, dela je treba končati, vsak dan zamude bo prinesel več sto milijonov izgube. Rok bo prekoračen, tudi izvajalec del bo utrpel veliko škodo, plačati bo treba visoke penale. Tudi delavci, ki počivajo, bodo dobili slabše osebne dohodke.

Direktor izvajalca napol proseče grozi:

»Rad bi častno zaključil svojo delovno kariero, doslej brezmadežno, prav vaš tozd pa bo kriv, da bom šel v pokoj s tem sramotnim madežem. Toda moja beseda še vedno nekaj velja,« povzdigne glas.

Drugi direktor obljublja, da bo storil, kar bo v njegovi moči, saj ne želi izgubiti tako dobrih poslovnih partnerjev. Dobil bo nove delavce, pripeljal bo strokovnjake, vse bo narejeno pravočasno. Obljublja, čeprav ne verjame svojim besedam. Tistih petnajst in še več takšnih skupin pa pridno zabušava naprej.

Kljub vsemu pa čez čas pride do spremembe. Delavci izvajalca so se prebudili, kar grabijo meter za metrom. Več so naredili v enem tednu kot prej v dveh mesecih.

Direktorja se ponovno srečata. Investitor je že bolj zadovoljen.

»Le kako vam je uspelo? Prej toliko časa nič, sedaj pa naenkrat takšna superproduktivnost?«

Izvajalcu je spet nerodno:

»O nič posebnega, le malenkostno smo spremenili pravilnik o plačevanju nadur in o terenskem dodatku, pa še izredne premije za pridnost smo jim obljubili.«

Natolcevanje je grda reč

Ciril Brajer

PRVI — Bije s pestjo po mizi in rohni:

»Samo pomislil na šport, pa se moram od jeze napiti. Včasih smo nabijali žogo, zdravo živeli, vrhunski športniki so dosegali uspehe iz navdušenja, odgovornosti do dresa... Danes pa odpri športno stran časopisa — objavljajo že lestvice tekem, ki so sumljive, sodniki in funkcionarji prirejajo pred tekmami skupne veselice, v ligaških športih se ob koncu prvenstev iz kuhinj tako kadit, da se moraš prijeti za nos. Igralce preprodajajo, da je vse skupaj že po-

dobno trgovini z belim blagom. Športne »zvezde« diplomirajo, pa fakultete od znotraj še vidijo ne, celo na sodiščih jim menda gledajo skozi prste. Berem, da so otroci, ki naj bi postali vrhunski športniki, pravi gladiorji...«

»DRUGI — Prav na kratko: Zdaj pa drži jezik, takšnih zlobnih namigovalj imam že čez glavo! Najprej pogled, kdo vse »sedi« v odborih športnih klubov in priznati boš moral, da so to vsega zaupanja vredni tovariši, ki takšnih grdobjev gotovo ne bi dovolili!«

Lahko tudi tako

»Vsaj rok ni treba za trobilo...«

(Foto: A. Agnič)

Napisi s prepovedjo

Jože Olaj

Ko sem se ondan po naključju mudil na osrednji slovenski železniški postaji, je moje zanimanje pritegnila pipa za vodo na zidu tam zadaj za razstavljeno muzejsko lokomotivo.

Pravzaprav mojega zanimanja ni tolikanj pritegnila pipa kot tabla od nje, na kateri je pisalo nekako takole: PITNA VODA, UMIVANJE PREPOVEDANO.

Prav je, da so tako napisali, sem si zabrunda. Kam pa bi prišli, ko bi se potujoči občani kar takole umivali ob vodovodnih pipah na železniški postaji? In to s pitno vodo, ki je marsikje v svetu hudo primanjkuje!

Res pa je tudi, sem si moral priznati, da tisto o umivanju in pitni vodi piše skorajda brez potrebe. Še umivati bi se bilo zavoljo tistega umazanega korita pod vodovodno pipo kar mučno, kaj šele piti vodo s pogledom na tamkajšnje nesnago...

Toda red mora biti — in zato morajo biti na pravih mestih tudi pravi napisi, ki to ali drugo prepovedujejo. Ali bi se v nasprotnem primeru občani res vselej vedli dovolj dostojno in kulturno? Če, denimo, v čakalnicah, mesnicah, trgovinah pa še kdove kje ne bi stalo zapisano KADITI PREPOVEDANO? Mislim, da bi ob pomanjkanju takšnih napisov v čakalnicah zdravstvenih domov, v samopostrežnih trgovinah in drugje prižgali cigareto tudi tisti, ki sicer sploh ne kadijo. Nekateri bi si morda prižgali celo cigaro ali kar pipo. Torej so ti napisi o prepovedani kaj nadvse potrebni.

Ali pa, kar je z zdravstvenega stališča še pomembnejše: napisi v lokalih NE PLJUVAJ NA TLA! Kajti po različnih lokalih se zlasti med delovnim časom obrne veliko delovnih in drugih

ljudi in kako bi bilo, ko bi vsi kar pljuvali po tleh?! To bi bila vendar kulturna sramota, še zlasti poleti, ko bi to lahko videli tudi tuji turisti!

Tako so torej takšni napisi o prepovedih na vsak način potrebni. Pravi napisi na pravih mestih! V gostiščih, na primer, PETJE PREPOVEDANO ali KVARTANJE PREPOVEDANO, čeprav bi resda ob petminutnem šilčku, na katerega skoči delovni človek, največkrat brez vednosti nadrejenih, le redkokateremu prišlo na misel, da bi začel prepjevati narodne ali drugačne pesmi ali da bi na točilni mizi začel v gneči premetavati karte. Pa, denimo, napis PSE VODITI V LOKAL PREPOVEDANO, čeprav ljudje na mangle, šilčke in kavice najpogosteje ne hodijo s svojimi čucki, še najmanj pa med delovnim časom!

Pravih napisov na pravih mestih je še veliko, na primer PARKIRANJE PREPOVEDANO v mestnih središčih, NE TRGAJ CVETJA! ali NE HODI PO TRAVI! v parkih, PREHOD PREPOVEDAN ob železniških tirih (napis je uporaben tudi drugje), NE ODLAGAJ ODPADKOV največkrat tam, kjer so že gomile smetišč, NASLANJANJE KOLES PREPOVEDANO ob zidovih, ob katerih sloni zadnje čase vse več koles...

Nerodno je le to, če je morda napisov s prepovedjo naposled preveč in se beroči občani naposled tako navadijo nanje, da jih ne berejo več.

Nagradna križanka številka 23

Rešitve pošljite do 5. julija 1979 na naslov: TOZD DELAVSKA ENOTNOST LJUBLJANA, Dalmatinova 4, s pripisom na ovojnicu: NAGRADNA KRIŽANKA ŠT. 23. Nagrade so 200, 150 in 100 dinarjev.

REŠITEV NAGRADNE KRIŽANKE ŠT. 21

kontrabasist, Stalin, Ivana Kobilca, taliga, torta, Ramzeš, Alarod, AMI, banka, NS, Dinara, rast, PA, kaolin, IL, osa, Osor, Ljadov, sterilizacija, iris, timijan, pijanost, Ot, Knin, česen, molekula, Aero, Istra, Astrahan.

Izrebani reševalci nagradne križanke št. 21:

- 1. nagrada 200 din: Anica Kondrič, Radenci 141, 69252 Radenci;
2. nagrada 150 din: Jože Zemljčič, Podlubnik 159, 64220 Škofja Loka;
3. nagrada 100 din: Metka Podgornik, Zagrebška 9, 61000 Ljubljana.
Nagrade bomo poslali po pošti.

Large crossword puzzle grid with letters filled in various cells. Includes a 'DE' logo at the top left and bottom right of the grid.

DE Delavska enotnost, glasilo Zveze sindikatov Slovenije. Izdaja ČGP Delo, TOZD Delavska enotnost. List je bil ustanovljen 20. novembra 1942. leta. List urejajo: Andrej Agnič, Ciril Brajer, Vojko Čermelj (glavni urednik in direktor), Sonja Gašperšič, Milán Govekar, Marjan Horvat, Damjan Kriznik, Ivo Kuljaj, Rafael Lindič (tehnični urednik), Boris Rugej, Bojan Samarin (odgovorni urednik), Janez

Sever, Igo Tratnik, Andrej Ulaga in Janez Voljč. Založniški svet Delavske enotnosti — predsednik: Miran Potrč; člani: Tilka Blaha, Silva Bočaj, Urška Svetko, Janez Čebulj, Majda Emeršič, Slavko Grčar, Janez Korošec, Edo Lenarčič, Mira Maljuna, Jože Ogrizek, Boštjan Pirc, Janko Sedonja, Vlado Šlamberger, Jože Varl. Naslov uredništva in uprave: Ljubljana, Dalmatinova ulica 4, poštini predal

313-VI; naročniški oddelek tel.: 310-033, int. 278, 322-947. Uredništvo tel.: 316-672, 323-554 in 316-695; komercialna: Ljubljana, Tavčarjeva 5, tel.: 312-691. Račun pri SDK Ljubljana, št. 50100-603-41502. Posamezna številka stane 6,00 din, letna naročnina je 300,00 din. Rokopisov ne vračamo. Poštnina plačana v gotovini. Tisk »Ljudska pravica« Ljubljana.

Črni vrh nad Idrijo: VIII. republiško tekmovanje gozdnih delavcev

Očetje in sinovi...

Tekst in foto: Andrej Ulaga

Ko sem minulo deževno in turobno soboto opazoval pri delu izbrane slovenske fante in može, ki preživljajo svoje življenje v osrčju naših lepih gozdov, kjer škali spokojni mir le strel lovca, niti slutil nisem, kolikšnega pomena so tekmovanja gozdnih delavcev. O tem so mi pripovedovali in me poučili, človeka iz mesta, ki žal pač ne živi z in za naravo, udeleženci srečanja kar med tekmovanjem samim. In če sem iskren: kar neprijetno sem se počutil, ko tako presneto malo vem o delu in življenju ljudi, ki skrbre na naše največje naravno bogastvo.

Naj v nekaj stavkih strnem besede vodje VIII. republiškega tekmovanja gozdnih delavcev inž. Janka Žigona, ki je s svojo oceno že tradicionalnih srečanj gozdnih delavcev nedvomno zadel v črno:

»Osnovni namen tekmovanja gozdnih delavcev, ki živijo v popolni anonimnosti in daleč proč od vsakdanjega vrveža, je v tem, da prikažejo javnosti svoje delo, znanje in veščine. In kar je prav takega, če ne še večjega pomena: ta tekmovanja, na katerih pride do polne veljave pravilo »kolikor znaš — toliko velja«, so privabile v naš, sicer zelo deficitarni

poklic, nove mlade moči. Tako danes tekmujeta z rama ob rami že dve generaciji, očetje in sinovi. Brez pretiravanja, vsakoletna srečanja gozdnih delavcev so vabila veselja do dela v gozdu mnogim mladim ljudem, ki se sicer nikoli ne bi odločili za tako težak kruh. Poleg vsega pa moram poudariti še to...« je dodal inž. Žigon, »da so tekmovanja gozdnih delavcev odločilno vplivala na tehniko dela v gozdu in na razvoj in izpopolnitev motorne žage.«

Ni kaj, več kot zgovorni podatki! K vsemu povedanemu naj dodamo le še to, da tekmujejo gozdarji, na republiški in zvezni ravni, po natančno določenem programu, ki zahteva od nastopajočih vrhunsko poznavanje tehnike dela z motorno žago, veliko spretnosti, hitrost in poznavanje potrebnih varnostnih ukrepov. Vse to tudi ocenjujejo natančni sodniki, poudarek pa je seveda na kakovosti in hitrosti dela.

V sedmih standardnih tekmovalnih disciplinah se je na VIII. republiškem tekmovanju gozdnih delavcev Slovenije letos pomerilo kar 67 mojstrov svoje stroke. Zastopali so dvanajst slovenskih gozdnih gospodarstev in

prikazali toliko znanja, da nihče ne dvomi v visoko uvrstitev slovenske ekipe na zveznem tekmovanju gozdnih delavcev. Letošnje tekmovanje sta organizirala Republiški odbor sindikata delavcev lesne industrije in gozdarstva Slovenije ter Splošno združenje za gozdarstvo Slovenije, pod pokroviteljstvom Skupščine občine Idrija pa so ga odlično izvedli delavci Soškega gozdnega gospodarstva Tolmin, čeprav je vsem močno nagajalo vreme.

Med posamezniki so to pot pokazali največ znanja: **1. Srečko Rudolf** (SGG Tolmin) 580,5 točke, **2. Stanko Voler** (GG Nazarje) 579,5, **3. Ivan Štrumblej** (GG Novo mesto) 577,5, **4. Alojz Bobnar** (GG Novo mesto) 565, **5. Ivan Čuk** (GG Postojna) 563, **6. Stane Margon** (GG Postojna) 562,5, **7. Matija Ambrožič** (SGG Tolmin) 559, **8. Jože Grandovec** (GG Novo mesto) 558,5, **9. Ivan Rován** (GG Kočevje) 554,5, **10. Jože Lipovec** (GG Bled) 552,5 itd.

V ekipni uvrstitvi pa so se povzpeli na zmagovalne odre: **1. GG Novo mesto (Grandovec, Štrumblej, Bobnar) 1.701,0**, **2. SGG Tolmin (Rudolf, Ambrožič, Kobal) 1.679,0**

Pri delu gre vsak dan zares. Če te opazujejo sodelavci in ocenjujejo strogi sodniki, pa gre še toliko bolj zares, saj gre konec koncev za čast.

Slika levo: Precizno prežaganje za gledalce ni bilo ravno atraktivno, je bilo pa toliko bolj zanimivo za tekmovalce same.

Slika desno: Obvejevanje je zelo zahtevna tekmovalna disciplina, saj ne zahteva le znanje in spretnost, temveč tudi precej telesne kondicije. V določenem času je namreč potrebno odžagati čimveč »vej«.

4. delovno tekmovanje kovinarjev severnoprimorskih občin

Množično, kot še nikoli doslej

Marko Rakuščak

S slavno razglasitvijo rezultatov se je v soboto, 16. junija, končalo 4. delovno tekmovanje kovinarjev severnoprimorskih občin. Tekmovanja, ki je pomenilo sklepni del tekmovalne aktivnosti v TOZD in pripravo na 3. delovno tekmovanje kovinarjev, ki bo 6., 7. in 8. septembra letos v Celju, se je udeležilo več kot 100 kovinarjev iz novogoriške, ajdovske, sežanske, idrijske in tolminske občine.

Letos so prvič zunaj konkurence tekmovali v praktičnem delu tudi italijanski delavci — kovinarji iz Tržiča.

Ob slavnostni razglasitvi rezultatov je sekretar republiškega odbora sindikata kovinarjev Slovenije Srečko Mlinarič med drugim poudaril, da je to tekmovanje pregled teoretične in praktične usposobljenosti kovinarjev za opravljanje njihovih zahtevnih in pomembnih delovnih

nalog in dolžnosti. Hkrati pa je to tekmovanje priznanje vsem udeležencem za njihove dosedanje napore pri dviganju usposobljenosti za delo, pa tudi manifestacija širšega družbenega vrednotenja in dela v naši socialistični samoupravni družbi.

Najbolj uspešni tekmovalci so bili: Varjenje — ročno obločno: **1. Janko Vidmar**, TIO Idrija; Varjenje-Tig: **1. Danilo Rijavec**, Vozila Gorica; Varjenje CO₂: **1.**

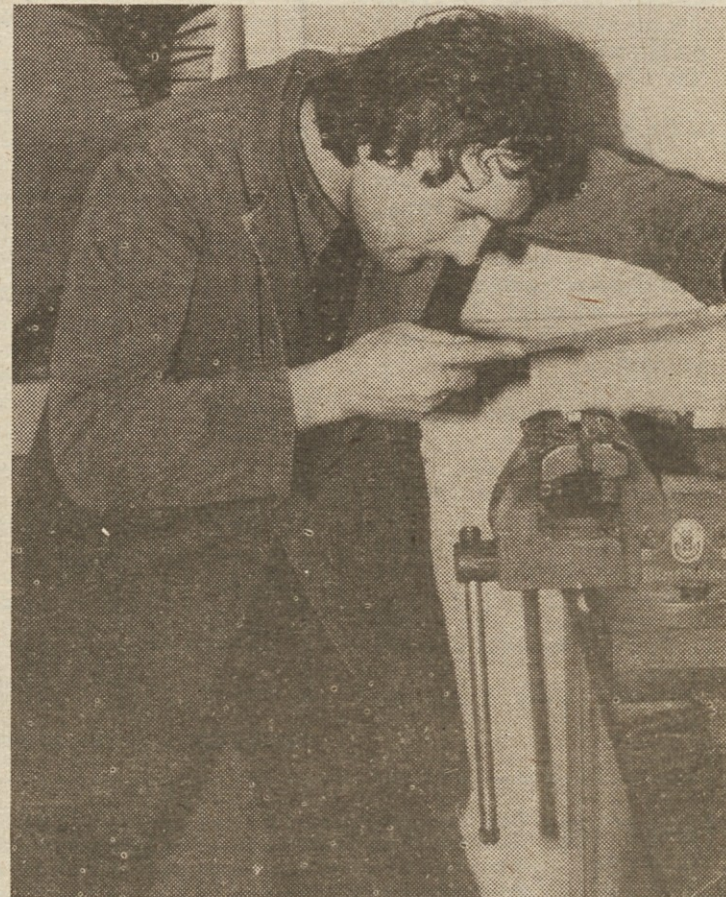
De Luca Carmello, Gostol; Varjenje-plamensko: **1. Ciril Rupnik**, TIO Idrija; Strugarji: **1. Ivan Kralj**, Vozila Gorica; Rezkalci: **1. Srečko Pipan**, Iskra; Livarji: **1. Rudolf Krpan**, Gostol; Brusilci: **1. Boris Birska**, Iskra; Orodjarji: **1. Marko Škrinjar**, Iskra; Ročni kovači: **1. Vid Kodrič**, TPO Batuje.

Preskus teoretičnega znanja je bil za marsikoga odločilen

Srečko Mlinarič je čestital tudi italijanskim tekmovalcem

Ročni orodjarji so pokazali praktično znanje v »Eti« v Cerknem